

THƯỢNG ĐẲNG DƯỢC PHÒNG G. RENOUX

NHỨT HẠNG BÀO-TÊ-SU

Ở ngang nhà hát Tây. — Saigon

Tiệm củ của ông HOLBÉ và RENOUX

Y-khoa dược liệu đủ thứ

Vật liệu để bào chế thuốc

Vật liệu để dùng chụp hình

Đồ tiện dụng cho người Langsa và người ngoại-quốc

Đồ phụ tùng cho nhà bào chế thuốc

Đồ phụ tùng về máy chụp hình

Kiền và giấy để chụp hình

Đồ để dùng bó rịt

Dầu thơm thượng hạng đủ thứ

Dầu măng (Bạc-hà) thượng hạng

Thuốc nước hiệu R. để dùng mà bỏ nha-phiên của ông Holbé chế ra.

Như vị nào có mua thuốc của Thượng-đẳng Dược-phòng G. Renoux thì phải nài cho có cái nhãn hiệu Xích-long (con rồng đỏ).

P. S.—Nếu vị nào có gởi thư xin, thì nhà Thượng-đẳng Dược-phòng G. Renoux sẽ gởi cho không một của Dược-tinh-lượng-biên có chỉ rõ cách dùng các thứ thuốc.

Saigon, Imp. Commerciale, C. ARDIN ET FILS.

Le Gérant: NGUYỄN-CHÁNH-SÁY.

Virage 1/100 exp.

Ng. ch. Sg

NÔNG-CÔ MIN-ĐAM

Causeries sur l'Agriculture et le Commerce

農 賈 茗 談

BÌNH GIÁ BÁN	
TRONG CỎI ĐỒNG-DƯƠNG	
Một năm.....	5 00
Bán tháng.....	3 00
Mỗi số.....	0 15
ABONNEMENTS	
France et Colonies	
Un an.....	200,00
Six mois.....	12 00

Mỗi tuần đăng báo ngày thứ năm

NĂM THỨ 16
19 Juillet 1917

Số 20

Chủ biên: NGUYỄN-CHÁNH-SÁY

Chủ nhóm: P. CANAVAGGIO

Chủ sự: TRẦN-THY-ĐƠN

Direction, Rédaction et Administration:
43, rue Hamelin. SAIGON.

PUBLICITE
 Les annonces sont reçues chez M. CANAVAGGIO, 43, rue Hamelin, Saigon.
 Pour les annonces commerciales et industrielles, s'adresser à M. CANAVAGGIO, 43, rue Hamelin, Saigon.
 Les annonces sont payables d'avance.

MỤC LỤC

- 1° Nhứt lại cuộc hồng ân.
- 2° Thiệt nghiệp yáo toán.
- 3° Học kỹ không chán.
- 4° Luân lý và nghề buôn bán.
5. Đại pháp là nghĩa.
- 6° Hội Tư-cấp phường Viên-đông.
- 7° Đông-dương thời sự.
- 8° Lễ Khánh-điền ngoài Langsa.
- 9° Có thể học học.
- 10° Công tụng Lương-y.
- 11° Sách Gia-phả.
- 12° Sự có ích của sự nhứt-báo.
- 13° Học kỹ làm nên một nghề.
- 14° Đáp lời của bà nội-tai.
- 15° Chỉ lương của quê.
- 16° Kiến giải nghĩa.
- 17° Thành tâm thì thành.
- 18° Thi-phở.
- 19° Thi phở Đức nhân-tâm.
- 20° Thế giông-phi.

房藥大堂天二
NHİ-THIÊN-ĐƯƠNG

TIỆM LỚN TẠI QUẬN-ĐÔNG TỈNH THÀNH. - MỘT TIỆM TRONG NAM-KY
ở tại đường Canton, số 38, Chợ-lớn

Phân tử đều là khác
hơn đều-đồng thì chỉ
có 1 đều 1 đường-
kinh, 7 sai-đó mà
sai. Nếu là nước
sạch hơn thì trước hết
phải là của đường-
kinh đều đồng. Nếu
đường kinh không đều
thì khó mà có thể cho
đồng, kỳ là phần nhiều,
góc hết ngoài-các,
hạt-dầu, hoặc tại là,
còn, lạc-hạt, v.v. hết
trong lòng, làm cho
khí huyết lưu hành,
sạch nhứt không bị,
đều đồng do sự đường-kinh không đều mà ra.

với nước trà. Cho đều-bà để thì phải đồng nước
đó con nít mà uống với thuốc.
Cứ là: Những đó sông-đi, lạnh thì, cũng là
đó rang-rang, nóng vậy, để-địa chớng nên
đồng.

Mỗi hộp 1 hườn, giá là. 1\$ 00
KIM-SẮC-BỘ-HUỒN

Phân tử người ta sanh ra, mỗi người đều
bản-thể giống nhau, sự chất khác nhau, là thì
tên thiên-đồng, người lại hậu-thiên kém hao,
Vả lại đều-đồng, đều-bà cũng đều như có khí-
huyết mà đường lấy sự sống, còn khí-âm, khí-
dương cũng phải do sự điều hoà mà sanh ra,
nếu hồi hồi thất cách,
thì tâm bệnh đều
sanh. Bởi vậy cho nên
người xưa có bài chú-
giữ mình lúc chưa có
bệnh, người quân-đo
lại phải giữ phương
học đường tâm mình.

Thuốc Kim-Sắc-Bộ-Huần
Huần của tiền tài đây,
đó sắp đặt của vị quốc
thần tài tài rồi nên trong
cách, cũng nóng lên,
mà cũng không mạnh
quá, nóng là làm cho
khí huyết lưu hành,
tâm thần điều hoà thì.

Nếu có bệnh mà uống nó, thì chứng chỉ cũng
phải hết, còn không bệnh mà uống nó thì lại
đồng sông lâu, sạch hơn nhiều, trong mình mạnh
mà trong tâm, thật là thuốc hay bậc nhất, trong
huyền-cử thì chỉ có Kim-Sắc-Bộ-Huần vậy mà thôi.

đều hết, thân thể trắng kiện, mạnh mẽ như xưa.
Như vậy ông-già, bà-cà khí huyết đều suy, tinh
thần hao kém, ăn uống không đồng, bình hoa
bản-niên, như uống thuốc huần này cho thường,
thì ăn uống mau tiêu, da thịt mịn màng, sống
lâu, thêm tuổi, tinh thần càng ngày càng vững
lại, phần là huần đồng, tuy chẳng phải thuốc
tiền, song thì gian cũng ít có.

Xin các vị có mua thì phải nhận cho kỹ cái hiệu
NHİ-THIÊN-ĐƯƠNG có hình ÔNG-PHẬT, kẻo
lầm đó đi.

Mỗi ngày phải uống 2 hườn, sau
ăn cơm rồi thì uống với nước trà, mỗi lần uống
10 hườn.

Mỗi hộp giá là. 2\$ 00
THUỐC NÓNG LẠNH
Trị bệnh nóng lạnh; bệnh rét, ban hạch,
ban điếu, cảm mạo thương hàn, phát
nóng, phát lạnh, hoặc nóng mê mang,
nhứt đầu, miệng khô, tở chỉ mỗi một, ăn
uống không tiêu.

STANDARD OIL COMPANY OF NEW YORK
DẦU LỬA «HUỆ-KỶ»

Hàng dầu lửa Standard Oil Company of New York Saigon. Đường d'Adran số 3,
tại Saigon và những người Đại-Lý hàng này ở các nơi trong Lục-châu, tổ chức người Langsa và người
phương Đông, ở tại Đông-Đương biết rằng. Những Dầu lửa kêu là Dầu của hãng Huệ-kỳ thường báo là:

COMET (星 嘜) HIỆU RẺ QUẠT hay là «SAO CHÓI».
COCK (鷄 嘜) HIỆU CON GÀ.
EAGLE (鷹 嘜) HIỆU CON Ó;
THẬP THỨ DẦU HUỆ-KỶ NẤY RỒI, THÌ CHẮC MUỐN DÙNG NÓ LƯÔN.

NỮ-CÔNG-THẠNH

Băng. - The.
Lược-lông.
Lương. - Sa. - Là.
Nhiều. - Lĩnh. - Xuyên.
Hàng-tàu.
Nhựt-bôn.
Hàng-Tây.
Bán tại tiệm Nữ-công-Thạnh của
Mme Trần-quang-Nghiêm tại chợ
mới Saigon đường Espagne số 82.
Có thợ may khéo.
Tiệm đáng tin.
Hàng tốt.
Giá rẻ.

Xe máy hơi Motoeylette
Bán rẻ

Có một cái xe máy hơi hiệu Peu-
geot hai ống cylindres, còn tốt lắm,
chạy mau quá. Vị nào muốn mua,
xin gởi thơ hoặc đến tại nhà Nông-
cổ Mìn-dâm mà thương nghị.

TIỆM HIỆU THAI-BÌNH

ở TÀI ĐƯỜNG COLONEL BOUTONNET số 136
Ngang nhà giấy xe lửa Mỹtho và Bỉnhhòa
SAIGON

Tiệm tôi có bán đủ thứ hàng Tàu và
hàng Bắc, cảm-châu, cồng-xá, lược-lông,
vân, nơ, xuyên, lãnh, vân vân, có đủ
thứ rượu Tây, bán sỉ và bán lẻ. Có đủ
thứ bánh hộp, đồ hộp và đồ gia vị,
thuốc bút và y-được Langsa.
Liệt vị Tôn-bằng cũng quý khách trước
khi lên xe, xin ghé lại tiệm tôi, hoặc
đừng rượu giải lao, hoặc dùng café hay
là điếm-tám mà chờ xe chạy, tôi để sẵn
sẵn chỗ ăn chỗ ngồi rất nên tinh khiết,
xin đồng-lang chiếu cố, tôi cảm tột
chân cùng.

NAM-ĐÔNG-LỢI

56, Rue Viénot, Saigon
Hiệu Nam-đông-Lợi, là của
hàng Annam của hội Nam-kỳ
Cơ-tư-phương-chức-công-ty, lập
ra mà bán đủ các thứ:
Hàng-Bác,
Hàng-Tàu,
Hàng-Tây,
Nón casques, valises,
Bồ máy mùng Annam
dệt rẻ, và chác.
Ông súc thau, xuy bạc, ó tron,
ó chạm vân vân.
Vòng gai, trà ướp sen, ướp
thủy-tiên.
May áo quần Annam.
May áo quần Tây; đồ trắng, đồ
Kaki, áo chemises, blouses.
Bán thiệt giá - may mau ăn công
rẻ - có muốn được thợ giỏi.
Xin mời quý khách đồng bang
tới xem chơi.

NÔNG-CO MÍN-ĐAM

Nhắc lại cuộc hùn tàu

Từ ngày Âu, Á, thông lưu, dân các nước lui tới ra vào đường giao thiệp với nhau càng ngày càng rộng, mà hệ đường giao thiệp càng rộng chừng nào thì dân tộc các nước lại càng lấy hết sức ra trừ vận mà tranh cạnh nhau giữa đám thương-trương, bởi rủa cho nên trước mắt ta đây, nào là: xưởng công nghệ rắn rần nơi đất Việt cò tàu buôn phôi phôi chôn biển đóng, vậy mà quốc-dân ta chưa ai rặng xét cho cùng, để giao cảng lợi cho ngoại-bang nắm chắc.

Hiện nay xứ Nam-kỳ ta diên-diạ càng ngày càng mở, vật-sàng càng ngày càng thêm, kể mỗi lợi thiệt-nghiệp của quốc-dân ta đây, thì chỉ có lúa gạo là phần nhiều, còn những đồ vật-sàng như: Bắp khoai, tơ kén, bông vải, cao-su, da trâu, da bò, dầu dừa, dầu phụng, mật sáp, vãn vãn...thiếu chi là mỗi lợi.

Đồng-bào xin hãy nghĩ mà coi, đó là mỗi lợi của trời đánh để cho chúng ta, song chúng ta không biết giữ mà ăn cho trọn, lại để cho ngoại-bang họ đánh hết, thì ưc biết đường nào! Vì lẽ họ muốn mua giá nào thì họ ta tập với nhau mà cảm hoài một giá, chừng ấy chúng ta biết bán đi đâu, tưng thét đi rồi cũng phải ép mình mà bán. Nghĩ coi, vật-sàng của mình, mỗi lợi của mình, đã dâng cho họ ăn rồi, lại còn bị họ dè chề nữa, thì nhục biết đường nào! hỏ biết đường nào!!

Nếu nay mà quốc-dân ta muốn thoát cho khỏi vòng dè chề, thì chỉ nhờ có các ông Điền-chữ Phứ-hào, xin hãy kêu rừ nhau, làm rạo cho vận chúng nhưt tám, rảng hùn cho đồng với Hội sấm tâu, của Chánh-phủ mới xưởng lập ra đó, dặng sấm tâu buôn cho nhiều, chuyên vận lúa gạo cũng đó vật-sàng Nam-kỳ thông lưu cũng các nước được rồi thì mới hết lo sợ ngoại-ban dè chề.

Hôm rày tôi có đi rảo khắp mây ãnh phía Tây, (miệt sông Sầu) là nơi diên địa phi nhiều, lại nhiều nhà phú hậu, dọ coi cuộc hùn hiệp thế nào, và đàm luận sự ích lợi về cuộc hùn tàu ãy cho những người quen thuộc của tôi là người, có chí nhiệt-thành, và xin mấy ông ãy gặp ai nói rày rãt nghĩa cho rãt rãng mà khuyến khích đồng-ban ta hùn hiệp cho nhiều, giúp sức cho Hội được mau thành tựu mà cứu cái nguy cho quốc-dân ta đã chịu khờ đờn trong hai năm rồi, nếu các ông ãy dự mà chẳng làm, thì cái sự khờ đờn ãy nó lại còn dầy giữa ra mãi mãi.

Tôi tưởng rằng: ngày nào mà công việc thánh tự rỏi, lấy số hùn trong các tỉnh mà sã h, nếu tỉnh nào hùn được nhiều hơn, thì sẽ lấy tên tỉnh ãy mà đặt tên cho một chiếc tàu của Hội.

Ấy đó, chư ông hãy nghĩ kỹ mà coi, như tỉnh rạo được lấy tên đặt cho chiếc tàu rỏi, thì dân trong tỉnh ãy vinh diệu là dường nào! mà rỏi chiếc tàu ãy xuất

dương chạy sang các nước, thì cái danh tỉnh ãy lại càng chói rãng khắp bốn phương trời, biết bao nhiêu là vinh qui?

Đây là lòng nhơn hậu của Chánh-phủ, có ý điều dắc chúng ta vào đám thương-trương, cho quen thạo cách hiệp hùn mà mở mang cùng thế-đạo, chớ chẳng phải gạt gảm chúng ta đâu, xin chư ông chớ ngại.

Vậy xin mấy ông hãy đọc tờ Nông-Cổ Mìn-Đam số 19 lại cho kỹ, rồi suy nghĩ cho xa, rãng rừ nhau hùn hiệp cho nhiều, kéo lờ làng cơ hội, vì lúc này mà ai muốn hùn thêm bao nhiêu nữa cũng dặng; hùn nhiều chừng nào càng tốt chừng này. Vã lại cuộc hùn này thì khách-trú họ đã hãm hãm, nếu chúng ta dự dự lờn thối, để cho họ hùn nhiều thì rỏt lại rỏt cái cảng lợi cũng giao cho china cảm nữa. Đồng-bào ối! trừ nghĩ mà coi!!

L. V. TRUNG.
Hội-dồng Thương-nghĩ-viện.

實業要論 THIỆT NGHIỆP YÊU LUẬN Về cách nuôi heo

(Tiếp theo)

Phàm nuôi heo dặng bán thịt tươi, thì từ sáu tháng sãp lên chín tháng trở lại đã bán được rồi, còn như muốn dặng để mà làm thịt muối, thịt khô, hay là lạp-xưởng, thì heo nuôi phải cho dặng ít nũa là một năm sãp lên hai năm, hoặc đến 28 tháng thì mới là hạp dụng. Nghề nuôi heo cũng là một môi

Nhà in và nhà bán Sách

của
MADAME Vve HUYNH-KIM-DANH
12 rue Catinat - Saigon

Tại nhà in tôi có in đủ các thứ thơ tuôn truyện sách, có in các thứ thiệp mời đám cưới, thiệp tang, cũng các thứ thiệp đủ kiểu đủ cách, rất khéo rất đẹp, tùy ý liệt-vị, cũng có đóng bì sách nhiều kiểu nhiều màu hoa-hoè rýt rờ, có bán đủ các thứ sách và giấy mực cho học trò dùng. Liệt-vị muốn in vật chi hay là đóng sách, thì tôi lại làm rất mau mắn, và tính giá rẻ. — Kính xin Lạc-châu chư quân-tử có viết chỉ lên đến Saigon tiện đường xin ghé tiệm-tôi, thì tôi rất cảm ơn và cũng vui lòng tiếp đãi.

Tiền Kim-vân-Kiểu in rỏi hay lắm trọn bộ. 0 90
"Hồn-tử-cách-nguồn có lịch cho trẻ em... 0 80
Lạc-vân-tiến có lịch hay lắm..... 0 60

Madame Vve HUYNH-KIM-DANH.
Cần khải

Bản-quân rất khen rất kính Mme Vve Huỳnh-Kim-Danh là đơn bà gĩa mà có tâm chỉ lo việc đại thương, một mình mà quản sãt sãt một nhà buôn bán lớn như vậy, thiệt là nữ trung tượng phu đó. Vậy xin Lạc-châu rãng giúp thêm cho người bẽa rãng lâu dài dặng để làm gương cho phụ nữ giới.

泰 TRÂN-LONG 裕

TIỆM ĐÓNG GHÈ MÁY
ROTINIER
Réparation de Raquettes
Rue Tarc, n° 14
SAIGON

Tiệm tôi lập ra đã hơn 16 năm rồi, rãng có một nghề làm ghè máy theo kiểu Hồng-kông, ghè đài, ghè đũa, ghè ngời lớn có nhỏ có, đủ thức đủ dặng rất khéo rất đẹp, có sửa vớt máy, để đánh trái lãng; giá rẻ hơn các tiệm khác. Xin Liệt-vị đàu chơi, tôi vui lòng tiếp đãi.

Trân-Long Cần khải.

XIN NHỚ NHỚ TUỐT... HỒN LỬNG MÀ NHẢY KẾ CANG TIỆM MÁY

Nguyễn-hữu-Sanh

Ở gần Garage xe lửa Cầu-ông-lãnh

Máy đẽ các thứ kiểu áo-xiêm quần, dài, và y-phục Âu-châu (palot) theo thức thế. Có bán sẵn, vải-bã, tơ-lụa, kiểu mới bông-lạ. Lược-lông Bắc, Cẩm-châu Tàu, cũng hàng Tây, hàng Nhật-bản, các mùa sắc.

Vãn, Nhu, Xuyến, Lãnh (Trung-khứ). Nhượn Giã-dụng, thời tiết.

Thư, tuồng, truyện quốc-ngữ bán sã và bán lẻ, vãn vãn!!

Như chư-quí-vị, muốn tôi kiểu dẽ chi, xin viết thư đẽ:

H= Nguyễn-hữu-Sanh,
110, Quai de Belgique, Cầu-ông-lãnh,
SAIGON.

TRẦN KHẮC CON ĐẤU BẢNG ĐỒNG
SÀI TRIỆP SẮ, LỊCH KẾ CANG

Khách trình ông Quý-vị dặng rỏ: Tôi có lập hiệu khố Con Đấu bảng đồng và bản đồng, con dấu thường và con dấu có số, hoặc ngày tháng. (Dacteurs et mandataires automatiques). Quý-vị muốn dặng thứ nào xin làm được vừa ý, và sau tôi rỏt sẵn và tự thiện thành trọng ãi của Quý-vị.

TANG-VAN-PHA.

MÀ SƠ MICHEL.

L. CAFFORT kờ nghiệp

Đường Catinat, môn bài số 32, 34, 36, 38 — Saigon

SỮNG BẮN CHIM

KHÍ GIẢI, THUỐC BẠN ĐU THỨ. Bả phụ từng sãn sẵn.

Xe máy dếp hiệu « ALCEON » và hiệu « BENIX » (nhà Caffort đại diện cho hai hiệu này ở Nam-kỳ). Bả phụ từng xe máy dếp (là vỏ xe, ruột xe, đèn, ống thực, vãn vãn). BỔ NỮ TRĂNG, dẽ trang lý và dẽ dặng học, dặng hồ đủ thứ, dặng hồ trái quít hiệu « Lã ».

Chuyên dẽ cõ, mả-dai, mả-dai-dặng cho người Annam dặng. Vãng dẽ có giấy làm chứng 30 Carat.

MÀ SƠ LAM. KẾ TIỆM BẾ XIP!

Sẽ ối: vĩa Lạc-châu tên MAU LỰ.

杜再雄大藥房 DŨ-TÁI-SANH ĐẠI-DƯỢC-PHÒNG

26 rue Gia-long, 26. — CHOLON.

Tiệm trồng răng

Tại tiệm tôi có trồng răng, và bịch rãng bằng vàng, chắc chắn khéo léo mà giá rẻ lắm. — Tại lãn-biệt cũng có bán đủ các thứ thuốc như máy nhà thuốc lớn của

Langna và đủ các hiệu của các nhà thuốc danh tiếng bên Tàu, hũn-hũn cũng có bảo chế nhiều thứ thuốc rỏi hay. Lạc-châu chư vị có muốn mua, thì xin gởi thơ đến, tôi sẽ gởi contro remboursement cho chẳng sai.

DŨ-TÁI-SANH ĐẠI-DƯỢC-PHÒNG

cần khải.

lợi to, nuôi cho kỹ-cang cho tròng cách, thì cũng đủ mà làm nên sự-nghiệp vậy. Nhưng phải lo có hai điều: Một là sự 'nó' đau chét mà mắt hết vòn tiền; hai là e nó chậm lớn mà không 'đặng' lợi. Cho nên hễ có nuôi heo thì phải chuyên cần săn sóc cho ki-lưỡng như tôi đã nói hôm rày đó thì mới khỏi lỗ khỏi hại.

Đây tôi xin nói qua việc đóng chuồng, phàm đóng chuồng heo thì có 4 điều cần nhất hơn hết. Một là phải lựa chỗ cho thông gió; hai là khô ráo; ba là mát mẻ, ôn hòa; bốn là sạch sẽ.

Chuồng heo mà đóng chỗ cho thông gió, là có ý làm cho 'nó' hô hấp cái thanh khí cho được thường thì huyết dịch nó dễ thông lưu tự nhiên nó mau lớn. Và lại trong mình con heo thường có thanh khí xông ra, nếu chẳng đặng chỗ thông gió cho mát mẻ, thì cái thanh-khí nó không tản ra được, cứ ở huân chung lồi đó mà làm ra trước khí, hễ heo hít nhấm thì hay sanh bệnh. — (Ta hãy xét một điều này thì cũng đủ rõ: Rất đời là người ta mà ngồi chung một chỗ chật chội và đông người, thì nó bắt nạt nội bực bội khó chịu. Tại sao vậy? Ấy cũng do nơi cái thanh-khí trong mình mỗi người nó xông ra, phân thì gió máy không có, không được thông, nếu ngồi lâu như vậy thì làm thế nào cho khỏi sanh bệnh?) Cho nên hễ lựa chỗ đóng chuồng, thì cần nhất hơn hết là chỗ nào cho được thông gió.

Phàm hễ nhơn-loại, súc-loại, hay là động-vật-loại, đều ưa nơi khô ráo, mà ghét chỗ ướt át, vì chỗ ướt át thì nhiều khí-thấp, mà

hễ khí thấp nhiều thì cái khí uế-trược ở trong mình mình tăng ra không đặng, làm sao cho khỏe khoản tinh-thần, loài động-vật nào có khác chi, nên hễ heo mà bị khí-thấp nặng nề thì ắt cảm nhiễm, hoặc đau hoặc chét.

Muôn giữ chuồng cho được sạch sẽ luôn, thì lót gạch, hoặc lót văng, cho tiện bề rửa rày mỗi ngày.

Chuồng heo phải làm cho phân biệt, chia ra làm ba chỗ: Một chỗ để cho nó ngủ; một chỗ để cho nó ăn; Một chỗ để cho nó ỉa đái. Chỗ ngủ phải cao hơn, chỗ ỉa đái phải thấp hơn.

Như nuôi nhiều làm, thì cũng phải phân ra từ chỗ mà nuôi, heo đực một chỗ, heo nái một chỗ, heo con mới giẻt sra một chỗ, chuồng phải cho rộng rãi, cho nó đi đứng thông dong thì nó mới được sỡ sỡ mà mau lớn.

Những máng cho heo ăn thì

làm bằng cây cho dày, hoặc làm bằng sắt bằng đá cũng tốt, vì giồng nó mỗi khi ăn thì hai cần trước hay đập chồm trong máng, nếu dùng đồ mỏng mảnh thì phải bể mà tổn hao. Mỗi khi cho nó ăn rồi thì phải rửa máng cho sạch sẽ.

Bên Huê-kỳ người ta đục máng bằng cây, trên có nắp đậy, rồi chừa từ lỗ cho vừa một con heo đút mỏ vào ăn mà thôi, làm như vậy là có ý chia cho mỗi con mỗi lỗ, cho nó khỏi đánh ăn mà cán lộn với nhau.

Máng để cho uống nước, cũng làm có lỗ vừa đủ heo thọc mỏ vào đó mà uống, khỏi đập cần vào mà làm cho nước mau dơ.

(Sau sẽ tiếp theo)
Nouvelles-Chi-N-Siv.

THUỐC ĐIỀU HIỆU SÚNG ĐỒNG

BAO XANH
Mùi đá ngon mà giá lại rẻ

Huê-kỳ nữ-thân-sĩ

Người thường nói phụ-nhơn nan-hóa, quần vạ yếm mang, biết đâu được tri-ý cao-xa, nẻo đường danh lợi của đấng trượng-phu quân-tử. Lời ấy tuy chưa dám chắc là sai lầm, chớ hiện nay, nhiều đấng nữ-lưu chẳng phải lo một việc hậu-tự cho chồng mà thôi, còn dám chung cùng với đám mây râu mà lo phò vua vựt nước. Chẳng nói chi mấy bà mấy cô theo tâng-quân mà bỏ-rách cho bọn bị thương tích, vì việc ấy người đờn-bà làm được. Còn như vào các xưởng, các kho, lãnh việc nặng-nề, đục sừng, động thuốc và các việc khác nữa, đặng cho bọn nam-nhơn rảnh mà ra chốn chiến-trường, phụ-nhơn đương ấy cũng đáng cho là phụ-nhơn thoát tục rồi đó. Ấy là về phần lực, còn về phần trí, nữ-nhơn có kẻ cũng chẳng kém chi nam-tử.

Như bên Huê-kỳ, mới có một vị nữ thân-sĩ, mỹ hiệu là Rân-kinh (miss Rankin). Vẫn nước Huê-kỳ là một nước dân-quốc chia ra làm 45 châu, mỗi châu đều cử Thân-sĩ để dự vào quốc-hội (Parlement) tại Hoa-thành-Đốn (Washington) mà nghị-luận việc nước. Trong 45 châu, lại có châu Mông-ta-na (Montana) là xứ núi non mọc đều mà giàu-có lớn vì có mỏ vàng, mỏ bạc, mỏ đồng, giếng dầu-lửa nhiều lắm. Dân trong bốn-xứ, đờn-ông mắng lo cần-cù khai-khoan mỏ bạc, mỏ đồng, nên ít ham học-thức không chịu lo việc nước. Bởi vậy cho nên thân-dân đồng tình cử cô Rân-kinh lên làm thân-sĩ. Rân-kinh đắc cử nhằm tháng mười một năm 1916. Cũng hiểm trang má-phấn lãnh chức quan, như châu Kân-xát (Kansas) có vị nữ-nhơn đắc lệnh làm Đốc-lý thành-phố, nhưng mà mới nghe nói nữ-thân-sĩ lên thế nhứt. Vì nữ-thân-sĩ này thiệt là lợi-lạc tài-ba, động thức nhơn-tình thế-thời, ngôn-ngữ như lưu, giảng luận việc chi thấy đều hữu lý, ai ai cũng đều khâm-phục.

Than ôi! Thiệt tài thời cũng đờn-bà,

cho nên gặp lúc Hiệp-shúng-quốc tính dự vào cuộc chiến-tranh Âu-châu thì Rân-kinh không quyết đoán được. Nói một tiếng mà làm cho máu đổ, thây phơi, sanh-linh đổ-khê thì tiếng nói ấy rất khé cho một người đờn-bà bản tánh lương-thiện mà nói. Vì ấy vị nữ-thân-sĩ mới nói rằng: « Nếu việc chi mà ích quốc, lợi dân, thiên-hạ thái-bình thì dầu cực-nhọc thế nào tôi cũng vui lòng làm cả. Chớ còn định cho hai nước giao chiến, dân vô can mà chịu thác thì tôi quyết không làm được. »

Song các vị thân-sĩ kia ép phải bỏ thân mới được, Rân-kinh liền ngã xuống mà khóc òa, làm cho Chánh-phủ phải kể thăm của nàng là thăm trắng.

Lý truyện ấy mà suy tới phần tới đạo phụ-nhơn tóm là phần ít kẻ phụ-nhơn hay nhơn-dạ, mà tinh thường của họ là sự lương-thiện, cho nên bảo người đờn-bà sát nhơn thì ác là họ không thể mà vâng, bằng mà cậy họ cứu mạng chắc là vui lòng thọ lệnh, mà họ lại có nhân tâm hơn đờn-ông nữa.

(Dịch theo Nhật-báo Long-sa)
Long-Dương

Điện-báo

Năm tuần tháng Juli ta phá nát hết 19 chiếc phi-thoàn và bắt được một trái ba-lông của Đức. Còn bản hư hết 14 chiếc phải bay vào vòng binh Đức là khác.

Một lớp phi-thoàn Đức bay đến bờ trái phía ruộng nhà thương ở Nancy giết hết là người. Bọn người bị bệnh ở Everpay cũng bị quân giặc bỏ trái phá làm cho nhiều người phải vit tích.

Đêm thứ sáu tuần rồi, 84 chiếc phi-thoàn Langsa chia làm nhiều lớp rải ra đi đánh các thành A-le-mân. Mười một chiếc đến trên thành Trèves bỏ xuống 2 tấn rưỡi trái phá làm cho ga xe lửa trong thành bị phát cháy. Sáu chiếc đến đánh Ludwgehfen. Phi-công Gallois cỡi một chiếc ra đi hồi 9 giờ tối đến thành Eilen mà bản nhà làm súng hiệu « Krupp » đũa 4 giờ một chiếc hạn mai mới về đến trại. Máy thành Coblenz, Viriton và Thionville cũng đều bị bắn.

Phi-thoàn Anh bị được 8 chiếc của Đức. Anh mất hết năm chiếc. Có 20 chiếc phi-thoàn Đức bay đến

Thuốc hút
hiện
CÀ-LÔP
(SINH ĐẤT)

Là một thứ
người ta ưa
dùng hơn và
hay hơn mua
thường làm

Có một mình hàng DENIS
có trữ mà thôi.

kinh-dô Luân-Đôn bỏ trái phá giết hết 38 người dân ông, 8 người dân bà và ba đứa con út. 150 người bị thương tích.

Nơi mặt kinh Roumanie, Đức tới đánh bị thua. Phía bắc Stanislan, Nga kéo tới đánh Đức phải lui. Đế quốc đức mà lại bắt được 131 quan và 7.000 quân lính Đức, 48 vị tướng đại-bác và nhiều vị tướng liên-thành.

Gần Pinaok Đức Nga kéo tới đánh nhau rất dữ. Nga đoạt được hầm giặc song không giữ được lâu.

Nga đánh giá Đức phải thêm binh gia giữ chỉ hù.

Hai đảng tả y muốn hội thủy chiến tại biển Baltique. Phi-thuyền Đức thường thường bay lượn trên bờ Livonia và vịnh Finlands.

Luận về nghệ buôn vàng VÀ NGHỆ THỢ BẠC

Thợ nghệ buôn vàng và nghệ thợ bạc tại Đông-Dương chưa có luật bày ra định mức giá của đồ bạc đồ vàng. Dân-quân lấy làm tiếc lắm, bởi vì không có luật lệ chuẩn tắc thì kẻ bán vàng cũng người làm thợ bạc sẽ đi thế nào không gợn chút vi sự không hiểu. Nghệ buôn vàng thì trọn cả về tay với tên khách-tại ở Chợ-lớn, mua vàng là bán Theo đơn qua Đông-Dương mà bán lại cho ta đây, muốn định giá nào thì định; không hề đo đũa cân. Nếu giá lên cao thì người bán dựa vào tiền, không cần tính là bán xong, nên khách-tại mua giá vàng; Còn ngày nào giá lên sụt thì giá vàng sụt theo.

Đương-thời đồng bạc rất cao giá, 3 quan 50, 57.50 thì giá lên phải sụt, tỷ lệ thường, vì cho bằng ra theo tiền quan mà mua gạo lại cho nhà-sỹ, thì giá vàng cũng y theo giá lúa mà sụt, cho nên 1 lượng vàng chỉ 37 sà-rim (grammes) rồi bây giờ chỉ 40 \$50 hoặc 50 \$60 thì vàng tốt lắm.

Thật là quan trọng về thì ai cũng cho

là vàng rẻ lắm, chứ không tính thử mà coi cho biết khách-trú ăn gian mình là bao nhiêu. 50 \$ 60 tính ra tiền quan giá nhà-nước định là 31.55 thì thành ra một lượng vàng giá tới 177 f.50, thì 1 gramme vàng giá là 4f.75. Tại Âu-châu vàng ròng không khác chỉ vàng mười Trung-quốc mà 1 gramme giá có 31.44 mà thôi, thì mình phải bị chúng gạt mỗi gramme vàng hết 1f.31 mỗi lượng bị gạt mất 1.31 > 37.50 = 49 f.12 (15 \$ 68). Theo giá Âu-châu thì 1 lượng vàng bây giờ giá có 34 \$ 12 mà thôi.

Còn nếu tính theo vàng 60 \$ 60 thì mình bị gạt là bao nhiêu? Xin chư khán-quan nói nghe thử ?

(Sau sẽ tiếp theo)

大法禮儀 Đại-Pháp lễ nghi

(Tiếp theo) ĐAM TIỆC

Khi đi ăn tiệc, lúc ăn la-sét mà gặp trái cây nữa chính, thì phải dùng nữa mà ghém, dùng dao mà cắt. Bánh ngọt, bánh bán thì phải cắt trước trong đĩa rồi dùng tay hoặc nĩa lược từ miệng mà ăn. Có ăn nước dừa nên dùng muỗng, được muỗng ăn la-sét thì qui, bằng không muỗng nhỏ thường cũng được.

Xe, bồn-bon thì phải lấy tay cầm mà ăn vì các món ấy không vậy tay.

Thường trong đám tiệc, khi nào gặp món chỉ lạ, thử nếm mình không dùng, sợ e không dùng trúng cách, thì mình được phép xin từ món ấy. Về lại mỗi món mỗi dùng, tuy chúng phải là lễ, chỉ, song coi như hình không toàn phép lịch-sự. Vậy nên từ đi một hai món (ớt hơn. Nhưng mà giữa tiệc, mình có làm đi gì, mình cũng phải tùy theo bạn đồng tiệc mà làm. Vì như mình muốn ăn món đó mà cứ tiệc không ăn, mình phải ép mình làm theo họ, chứ ăn một mình ra tưởng cưỡng-lực khó coi.

Đây cũng còn một hai điều tuy vẫn nhỏ mọn, mà em trẻ đáng ghi, đáng nhớ.

Ngồi ăn chẳng nên chối đuôi chỗ trên bàn, chẳng nên úp mặt xuống đĩa đồ ăn. Phép lịch-sự nghiêm-cấm thối quơ tay, mùa muỗng, mùa nĩa. Ăn uống phải cho vên khéo, chớ để đồ tháo cho dơ khảm trái bần, hay là làm đồ đồ ăn trong khăn ăn, mà nhứt là chẳng nên để cho đồ ăn vấy tay. Trước khi bưng ly uống rượu thì phải nuốt cho hết đồ miệng đang ăn, lau miệng sạch-sẽ rồi mới nên uống. Có đương ngắm đồ ăn thì đừng nói chuyện khi nào có cần dùng ho, khạc, nhổ, bị mũi thì phải làm theo phép lịch-sự đã chỉ trước cho rồi, mình buộc mình như vậy là có ý để cho người đồng tiệc khỏi nhọc lòng gớm ghê.

(Sau sẽ tiếp theo)

TRẦN-PHÁT-VĂN.

遠東合群積聚公司 Hội Tư-cấp PHƯƠNG VIÊN-BÔNG, (tiếp theo)

Hội đi vào đơn mà xin Chánh-phủ dự vào hội, nghĩa là chẳng phải Hội, xin Chánh-phủ giúp sức bảo-hộ chỉ, Hội chỉ cầu cho Chánh-phủ dự vào mà kiểm-đuyệt sổ sách Hội làm cho có tiếng động cho Hội để hành-sự. Nơi chốn Chợ-đông này người Nam, người Tàu hay là người Cao-mên, Lào gi cũng vậy, trước khi muốn hùn vốn đi buôn, lập hội-hầm gì thì có ý chăm-chối coi Chánh-phủ có gờ mắt vào việc ấy chăng. Hồ Chánh-phủ ở dự vào chắc là việc ấy phải nên, ai ai cũng ủng ủng nhau vô hội. Nếu Chánh-phủ bỏ lơ, ấy là Chánh-phủ không thuận, việc ấy phải hư nên chẳng ai thêm vào hội cả.

Vậy nên Hội có ý trông cậy cho chánh-phủ dự vào cho Hội đứng mở-mang thành-phát kể lương công các đảng sáng-tạo hết lòng chừa-cần lo-lắng cho dân bản-xứ chuyên lo sự tốt-khieu. Chánh-phủ mà ghé mắt vào cho hội, thì họa may Hội kiểm được hội-viên nhiều,

và đủ sức trả tiền hội quản-lý đã xuất ra cho mà chi-phí trong lúc khởi-đoan. Mà lý nào Chánh-phủ lại không dự? Hay là Chánh-phủ sợ cho Hội làm thành việc, mà choán lấy quyền của Chánh-phủ về sự khuyến-cần-kiệm đi chăng? Việc ấy tưởng không phải là mối đại-hại vì Chánh-phủ khó mà lo cho đủ việc.

(Sau sẽ tiếp theo) N. C. M. B.

東洋時事 Đông-Dương thời sự

Giá lúa giá bạc

Table with 2 columns: Item and Price. Includes prices for rice (Môi tạ 68 kilos) and various banks (Kho nhà-nước, Hàng Đông-dương, Hongkong Shanghai, Chartered Bank).

Cao-mên

Hội Hồng-thập-tự. Có tin rằng: tuần mới rồi đây hội Hồng-thập-tự ngành ở Cao-mán có gửi về cho hội chánh ở Paris mười ngàn quan. Nhờ các quan Công-sứ ở các tỉnh làm công gián dụ, nên càng ngày số hội-viên càng thêm.

Ăn trộm lớn gan. Ông hoàng Phan-vong mới bị ăn trộm lấy hết chín ngàn bảy trăm đồng bạc đồ trang-sức.

Việc cũng lạ. Vì trong tù sắc của người có nhiều đồ trang-sức khác sao ăn trộm lại không lấy lại lấy có bấy nhiêu mà thôi? Có lẽ đầu tài tham của tên ăn trộm dưng có bấy nhiêu mà đây? Thế cũng có duyên có chi đây song chưa ai biết chắc.

Sở tuần-cảnh cũng đã bắt lòng tìm kiếm mà chưa ra một mạng chi.

Bây giờ mới bắt rồi có hai tên đây là của ông hoàng mà thôi. Hai tên ấy có tội hay là vô tội? Cũng chưa định chắc.

Việc còn mờ mờ lấm. Linh quân cảnh đưa chơn bợ ngỡ như là đi đêm tối, như là vào rừng rậm.

Khánh-điền cộng-hòa Huế-kỳ. Thành Nam-vang cũng các thành các chợ khác ở xứ Cao-mên đều treo cờ rực rỡ mà ăn lễ Khánh-điền cộng-hòa Huế-kỳ.

Tuy là mưa dầm giống lớn mà kinh thành Nam-vang không đánh hạ cờ xí, để vậy mà chờ lễ Khánh-điền cộng-hòa Langsa (lễ cách-tốt-du-đết có khi dễ hiểu hơn).

Hỏa-diêm-sơn. Người Cao-mên làm luận đàm về việc cổ quái mới xảy đều ở trên núi Pécang-Lovéc thuộc tỉnh Samrong-Tong. Những kẻ ở gần chơn núi đều dọn nhà đi ở xa xa.

Nghe họ nói thì cũng tưởng là nói gán khạc lừa. Ai để hồi kỳ lại thì vì mưa lớn quá mà đất, đá phải lở, phải sụp làm cho động đất và làm cho người Cao-mên phải hết hồn như vậy.

Namky

Tự sát. Lúc ba giờ sáng chiều ngày 8 juillet, gái Quảng-đông tên là

Lương-Muội uống nha-phiên mà hủy-mình. Nàng mới 17 tuổi đầu, không nghề nghiệp, còn ở với mẹ cha nơi đường Le-lan nhà số 164.

Nàng người lớn 17, 18, 20 tuổi là lúc ham ở đời, là lúc vui sống, là lúc nhiều mơ ước việc tiến trình. Trai thì ước mơ công danh phú quý, ước có vợ lịch. Gái thì ước có chồng hiền, chồng sang. Như vậy mà nàng Lương-Muội vì cô chi lại dám liều thân bỏ liễu? Ấy cũng kỳ!

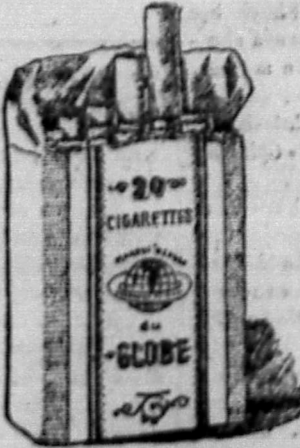
Song cũng chưa kỳ cho mấy vì chắc là nàng cũng có đầu chỉ bức thiết lắm nên mới ra đến thế. Kỳ là chuyện Cáo-thị (xin hãy đọc Công-đạo-báo số 64) nhảy xuống sông kia. Chồng bị giặc bắt thương đau cũng phải, phải lắm! Vợ thương chồng, chồng thương vợ là điều tốt trong thế-gian này. Nhưng có mẹ ghét con ấy là đại ác chớ không phải là « nữ-trung hảo-kiệt ».

— Ai mà nói Cáo-thị ghét con?

— Chẳng ghét sao mà con vừa ba tuổi lại giao nó cho quân lính (quân lính không phải là cha nó chớ!) mà tự vạ? Không cha không mẹ thì ai mà điều dắc nó nơi đường đời hiểm trở này? Ai mà cho nó ăn mặc? Ai mà cho nó học hành? Gặp cơn hoạn nạn thì ai mà biết lấy lời

THUỐC ĐIỀU

HIỆU CÀ-LÔP (TRÁI ĐẤT)

Mùi nó thơm tho diệu dàng chẳng có thứ nào bì kịp.

Có một mình hãng DENIS FRÈRES có trừ mà thôi

điều ngọt khuyển đó nó thế cho mẹ? Thằng nhỏ ấy có tội chi mà phạt nó một cách gớm ghiếc đó vậy, mà làm cho nó trọn đời phải chịu khổ đốn như thế? Ấy chẳng phải đác người ra giữ, hiền rồi trời người mà quặng xuống nước? Ấy chẳng phải là sạt như sao?

Nếu nhứt-trình mà cở động đường ấy thì hại cho Nam-châu biết mấy?

Lễ khánh-diên cộng hòa

Ngày 14 Juillet tại Long-xuyên

Tại Long-xuyên nhơn dịp ăn lễ Khánh-diên cộng-hòa (Fête Nationale) nhâm ngày 14 juillet, quan Phủ Lê-quang-Liêu, (kêu là ông Phủ Bấy) là chủ-quận tại tỉnh thành, lại là Hội-trưởng Hội khuyến-học Long-xuyên, có hiệp ý với mấy thầy bầy ra các cuộc chơi đặng quyền tiến mà giúp cho những người đi bị binh tai, cũng những học con trẻ mồ-côi vì đấm giặc Âu-châu này.

Trước ngày lễ ấy Hội Khuyến-học có viết thư mời các Hội Khuyến-học khắp cõi Nam-kỳ, và mấy vị Chủ-bút các nhà nhứt-báo.

Nhưng tiết vì các hội Khuyến-học tỉnh nào cũng mất lo theo phận sự (thần này trong hai ngày lễ này, nên không dự đặng được, chỉ có một vị Hội-viên Hội Khuyến-học Saigon cũng mấy vị Chủ-bút các nhà nhứt-báo ở Saigon và Cánh-thơ có đến mà thôi.

Mấy vị có đến là:

- Ông Lê-Sum, Chủ-bút « Công-luận-báo »;
- Một vị Correspondent nhứt-báo « Opinion » (báo Langsa);
- Ông Ng.-tử-Thước, chánh Chủ-bút « Nam-trung nhứt-báo »;
- » Lê-trung Thu, Chủ-bút « An-hà-báo »;
- » Ng.-v.-Nghĩa » » « An-hà-báo »;
- » Ng.-đình-Trí, Saigon Khuyến-học-Hội, Hội-viên;
- » Ng.-chánh-Sít, chánh Chủ-bút « Nông-cổ Min-đam ».

Ngày 12 juillet buổi chiều, mấy ông kẻ tên đây đều có mặt tại Long-xuyên, Hội Khuyến-học Long-xuyên tiếp đãi rất sên trọng hậu.

Sáng ra ngày 13 các vị Chủ-bút đều đác nhau vào dinh ra mắt quan chủ-tính, thì ngài cũng tiếp đãi và tỏ ý vui mừng, ngài dùng những lời nhà thế mà phân trần về các cuộc chơi hữu ích của mấy thầy bầy ra trong mấy ngày lễ ấy quan chủ-tính này quý danh ngài là M. Le Bret, thiệt là một đấng thông minh hơn hậu, nhã đăm khoan hòa, cư xử với ông làng, ai ai đều đẹp dạ, ấy là một cái hạnh-phước của bá tánh trong tỉnh Long-xuyên đó. Hồi đó ai nấy đều từ giả quan chủ-tính lui ra đác nhau đến viếng nhà thương trong bữa tỉnh, quan thầy thuộc cai quản nhà thương này thiệt là một người sống năng, sáng sủa kẻ bệnh rất nên kỹ lưỡng. Người có chế một thứ áo bằng bông gòn, để phòng khi đi sông đi biển rồi ròi, đều có chầm tâu, mình có mặc thì ấy thì nó nổi phao trên mặt nước. (Ký sau bốn-quán sẽ nói rõ hơn).

Chiều bữa 13 lời 9 giờ, có hát bộ An-nam cải lương theo cách mới, mấy thầy trong hội Khuyến-học đều làm tuần, đào kép tuyệt rưng rai, khen cho mấy thầy, khéo hiệp ý nhau mà cải lương theo lời văn-minh rất đúng. Tối 14 cũng lời 9 giờ, có hát bộ Langsa, cũng là mấy thầy làm tuần rất nên bất thiệp. Kỹ này gấp quá, nên nói sơ cái đại-lược mà thôi, xin kiểu để ký sau sẽ nói rõ hết các điều hữu ích cho chư khán-quan nhà đặng.

Chủ-bút.

Cò tàu hun bạo

Có một việc rất kỳ rất quái mới xảy ra hôm thứ năm 12 juillet dưới chiếc tàu dò tên là Bờ-tu-vê (Pluvier) chạy từ Mytho vô Rạch-giá. Lão cò tàu này tên là M. Bình tính tình bạo ngược, ăn nói độc ngang, coi việc củi củi của hắn đây, ai nghe cũng dưng mình nổi óc. Khi tàu chạy xuống khời Sadec một đời 12, lão đi xét giấy bộ hành, hồi tới một đờ con nít kia chưa mua giấy, lúc ấy có một người bộ-hành Annam ngồi gần đó, thấy thằng nhỏ không có tiền mà trả tiền tàu, bèn móc túi ra cho thằng nhỏ ba cật đặng mua giấy, không biết vì cớ nào lão cò

thấy người ấy cho thằng nhỏ mượn tiền, vùng nhảy tới đánh đập tung bừa, thằng nhỏ sợ thất kinh chạy đứng núp sau lưng một người bộ hành khác nữa; lão cò lại rượt theo, nê người bộ-hành ấy mà đánh luôn. Người ấy la lên rằng: « Tôi đi-tàu có giấy, và cũng không tội lỗi chi, sao ông đánh tôi dữ vậy? » Nói chi cũng trời kệ, lão cứ việc đánh hoài, tay thoi chơn đập; đánh thời người Annam ấy mặt mũi sưng vù, áo quần tơi tả, lúc ấy có một người bộ-hành Langsa là ông Figli, thấy vậy xông vào cang ra và ông Đặng-thúc-Liêng là cựu kỹ-lục ở Sadec cũng bước đến lấy lời lẽ nghĩa và mềm mỏng mà khuyên giải cho êm, lão đã chẳng nghe thì chớ, lại đánh nhừ tới ông Đặng-thúc-Liêng, làm cho cặp soi của ông vắn mất. Tôi thiệt cũng hết bình, song biết lão là đờa mắng-phu không là gây thù với lão. Mà nếu làm thỉnh thì lại không đánh, vì thấy lão rượt bộ-hành mà đánh hoài, nên cũng dùng lời điệu ngọt mà khuyên cang, bởi biết lão là kẻ bạo tăng, nên chẳng hề dám tỏ một lời chỉ cho nghịch ý; chẳng dè lời phải lại trái tai đờa dữ, hề ai cang thì hắn cũng đánh nhừ, làm tôi cũng phải bị hấn thoi luôn, may nhờ có ông Figli cang ra nên tôi mới thoát khỏi, nếu không thì bữa ấy chắt tôi đã bị hấn giết rồi. Khi tôi thoát khỏi ra rồi, thì lão lại đánh luôn tới ông Figli, làm cho ông này phải rớt nón xuống sông. May là bữa ấy có ông Figli cũng đi một tàu, ông này lại có sức mạnh hơn lão nên lão mới kiêu, nếu không thì ít lão giết hết bộ-hành mà chớ. Tội nghiệp thay cho những bộ-hành đi Rạch-giá, khi tàu ghé Long-xuyên họ bỏ giấy má lên đó rất nhiều, vì sợ ở dưới tàu từ đó vô Rạch-giá còn 12, nếu lão cứ việc hoành-hành thì không ai cang được.

Vụ này tôi để kiện tại tòa Long-xuyên, còn người bộ-hành mà bị lão đánh lung lăm đó tên là Tô-vân-Tân Thủ-bộ làng Tân-duong, tỉnh Sa-jec, cũng có kiện tại Sadec. Song chưa biết ngày nào mới xử, tôi ước ao cho quan tòa lấy lẽ công-bình mà xử đoán, đặng rằng kẻ bạo-tăng, nếu đã hấn quena thốt độc ngang, thì ít sanh hại hoái cho dân lương-thiện.

Tôi cũng đã có đờn tại hãng tàu Nam-vang mà trần tố vụ này với ông Chủ-hãng, thì người cũng có ý bất bình, người nói rằng người không dè mà lão cò ấy lung lăm đến thế, nên nay hãng phải chờ coi Tòa xử lẽ nào, rồi sau hãng sẽ đính.

NGUYỄN-CHÁNH-SÍT.

Cung tụng lương-y

Mytho, le 8 juillet 1917.

A Monsieur Nhựt-thiên-Đương.

Kính lời thăm ông mạnh giỏi, hôm bữa 14 juin, ông có bán cho tôi 12 ve thuốc « Kim sát bổ huân » giá là hai chục đồng (20 \$00).

Thuốc này vụ chớng tôi uống, bà gờn và mấy người lân cận tôi cũng có uống, người nào cũng khen thuốc tốt, uống vô ăn ngon và ngủ ngon.

Vậy ông làm ơn gởi cho tôi 12 ve nữa cũng giá là hai chục đồng (20 \$00) y theo giá hồi trước vậy.

Ông gởi contre remboursement cũng được.

Sân diệp ông gởi luôn theo đây cho tôi một ve thuốc « Nha thông được thủy » (thuốc đau răng). Tôi xúc rằng hết đau, thì tôi nói cho người ta biết, ngày sau có lẽ tôi mua thuốc của ông nhiều nữa.

Nay kính và cảm ơn.

M. ĐOÀN-SỰT VINH
Secrétaire au Collège de

MYTHO

P. S.— Ông có mua thuốc gì khác ông gởi cho tôi coi chơi hay là hình chi gởi cho tôi cũng được.

VINH

Sách gia phả

(Livret de famille)

Kỳ trước trong Nông-cổ có luận việc làm cuốn Gia-phả để cho mỗi người có ghi chép các việc quan hệ trong gia-đạo.

Nay cuốn Gia-phả ấy in ra rồi, giấy tốt, bìa dày, có 1 trường đề lục tông chi từ ông nội, có sáu trường đề biên tên chín đời bên nội, bên ngoại rồi kể đó có nhiều lời khuyên bảo rất sên hữu ích. Bón-quả khuyên mỗi vị nên mua một cuốn để trong nhà đặng có chỗ bừa cho nhớ việc trong dòng, vì hằng ngày mình mắc lo làm ăn, quên mà nhớ cho hết, buổi là tên tuổi ông bà cha mẹ. Bằng không ghi, lâu ngày quên lãng, thì sanh ra mình thảng quai của tiên-nhơn, hoặc sau có một mai cũng còi đi tích cho con cháu nó cứ đó mà ghi tới hoài. Từ đây sắp về sau nhà nào cũng sẽ có gia sử, Ấy chẳng phải là một chuyện đại hữu ích lắm sao, hơn là để tiền mua đi mua đó mua, sẽ thơ đã vô ích mà lại nhiều khi còn có làm đều thương phong bại tục là khác nữa.

Chủ Bút

Giấy LE NIL là giấy tinh-anh thượng hạng.

Sự ích lợi của tờ Nhứt báo quốc-âm

Nếu cho phải các tờ Nhứt báo quốc-âm, kể từ ngày trông ơn-nhà nước chánh-phủ cho phép lập ra, bấy lâu nay nhờ có chữ vị lực-châu quân tử có lòng chiếu cố có dạ thương đở, nên ông thì công, ông thì của vùa giúp cho các sự báo được nên danh trường cửu.

Bởi vậy cho nên, ngày nay coi lại các tờ báo quốc-âm có thể mà chính đốn đặng lâu dài. Nếu các tờ nhứt-báo quốc-âm mà đặng chính đốn thành cường trong cõi Nam-kỳ, các đấng đống bang ta có nên vô tay mà vui mừng không? Kể phải vui mừng, là vì bạn đống bang ta ngày nay phần khá khá (chưa dám nói phần đống) đến biết đọc nhứt-báo quốc-âm, biết cái tở chỉ của tờ báo

quốc-âm ích lợi là thế nào. Như vậy há chẳng phải là người đống bang ta biết niệm mỗi văn-minh trong buổi đờng thời vậy sao?

Phần sự riêng tôi thì lấy làm đát đót loại tâm và sắn lòng luận biện thời này, trước là tỏ ý mừng vui cho bạn đống bang, nay biết ham đọc các thứ nhứt-trình quốc-âm rõ thấu mùi đạo vị văn-minh, sau nữa để cho người dị-quốc đống đống biết mấy tuần huân xây lại, người Nam ta dần dần sẽ tiếng hóa trong đờng văn-minh, thói hủ lậu ngày xưa nay đã gần dứt tuyệt.

Ấy đó là đều đáng khen, sự đáng mừng cho người đống bang ta vậy; song chưa mấy, ước chi đống bang ta trong mỗi một thôn xã mua nhứt-báo quốc-âm, ít nữa là 5, 6 ông, như vậy mới có thể mà cở động nhơn tâm trong các lân các ấp mà giục tình giặc mề say; bảo nhướng mắt chăm dóm các cuộc văn-minh cơ xảo trong thời đại này.

Ở bạn đống bang ta ôi!!!... văn chớng phần nhiều người đống bang ta nay thì ở trong thôn quê vườn tược, xa cách quan nha thành thị, mắng đờ theo chơn ruộng, ngày vẫn tới cây sâu cuộc bầm, chỉ than thân khổ nhọc, nào rõ việc quan quyền là làm sao. Bởi chớng quê mà người lại ít tưởng thời sự như vậy mà thế nào người đống bang ta cho khỏi lăm tay dị-quốc bầy lời gạt-gẫm, mà những lời gạt-gẫm ấy chẳng phải là chẳng hại, nó sẽ làm cho người đống bang ta, mà nhứt là người phụ nhơn thương hay nào động tâm chí hơn hết.

Tôi xin phép nhắc lại cho bạn đống bang ta rõ: Văn lúc tháng Juin, Juillet 1915, có nhiều tên khách-trú đi mua heo vào trong xóm vườn nhà quê đốn huyện rằng: « Những heo lớn từ một tạ sắp lên thì sẽ bị nhà nước bắt không trả tiền » lời huyện ấy làm cho lòng nhơn dân cả não động, mà sự tệ này thời may thấu đến tai quan trên, cũng đã có trát truy tìm nả tróc mấy kẻ vô tâm đốn hoặc như vậy, và còn mấy hiệu nhứt-báo quốc-âm, thầy đều có cở động thối giã-mang ấy, lẽ bạn đống bang rõ biết chớ nhà nước không hề có ý như vậy.

Ấy là những kẻ đi mua heo đôn... mua heo đôn mua cho rồ làm hàng bán, thừa dịp mà thò tay to, song rất tệ cho người đồng hương ta thường lời huân mị chỉ hay tin thật mới lấy làm hại cho chớ!

Đó một sự lầm thường như vậy mà mấy nơi chưa có đọc các tờ nhật-báo quốc-âm thì làm sao dám rồ thiếu việc quan mà cho rằng phi phi thị thị. Té ra rồ việc rồ cũng có tin ngay, chớ chỉ mấy nơi ấy có mua các tờ nhật-báo quốc-âm thì có đầu đến lăm nghe những kẻ vô tâm bày bừa hồ mị như thế.

Cái tôn-chỉ của các tờ nhật-báo quốc-âm rất nên có ích nhiều đều cho mọi người đáng xem đáng đọc.

1— Canh-nông, kỹ-nghệ, thương-mại— Là luận về sự làm ruộng, trồng lúa, nghề nghiệp buôn bán.

2— Công-văn— Mục này đứng những luật lệ, nghị định và các giấy tờ việc quan, văn chức thuyền chèo, cái tờ hiệu cũng các việc của nhà nước số tình hay là số ban hành ra.

3— Thời-sự để cho người người đều biết các việc xảy đến trong chừ hạt và cho biết giá lúa, giá tiền nhà nước lên xuống thế nào.

4— Ngoại quốc tân văn— Số hiệu rõ tin tức các nơi ngoài nước mới lạ v... Và còn nhiều mục khác nữa rất nên có ích cho bạn đồng hương xem. Nói tắt ngay một lời: Các hiệu nhật-báo quốc-âm, thờ nào bày ra cũng yếu để mà chỉ hiệu những điều có ích lợi cho con người ở trên mặt địa-cầu này mà thôi.

Ấy đó nếu bạn đồng hương biết xét trước lâu một năm 5, 6 người học mà mua một hiệu nhật-báo quốc-âm chỉ chỉ đó xem chơi, sao nữa được thấy nhiều điều đại hữu ích, có phải ngồi trong một căn mà rồ thiếu mọi việc các nơi thế nào, đường ấy có nên chăng hỏi các tôn ông qui há??? ...

Lời tôi khuyên bạn đồng hương lấy làm vấn đề sát sai, nên tôi cầu nơi mấy ông có mua nhật-báo quốc-âm, truyền lại hoặc cắt nghĩa sự có ích của các tờ báo

quốc-âm rõ ràng thêm cho đến tai mấy ông ở trong vườn mà chưa có mua nhật-trình quốc-ngữ.

PHẠM-QUANG-NHỆP
à Baclieu (ville)

Mười lăm năm một chữ tình (Tiểu-thuyết Phan-sa diên Quốc-âm) CÓ TẬP CỎ

Mục kiến giá tự thuật

Lúc trước, cách hơn vài chục năm nay, tôi có kết bạn cùng một chàng, tác còn thanh-xuân, mỹ danh SĐ-LÈ. Chẳng hiểu vì cớ chi mà vừa biết mặt chàng thì lòng tôi liền ái-mộ, đều đều nhau như tình bạn cũ. Khi ấy anh em chẳng hay rời nhau, trò chuyện mắng cañh, luận bàn cả buổi, chẳng một chẳng nhảm, mỗi mỗi đều ưa nhau, trong việc cầm-kỹ thì họa hai tôi đều hiệp ý.

Hai tôi lại có tánh riêng, ít hay mới nhau không chịu rờ-rén như thường như thế sự. Song chúng tôi ham chăm-cẩn về sự học-hỏi, thường hay viếng mấy phòng Bật-cổ-hội, tìm-kiếm đồ cổ tích, của quý trọng mà xem, nên hằng ngày gặp nhau nơi đấy. Đó cũng chẳng phải là cớ ý mà kiếm, ấy cũng bởi đồng tâm, đồng chí mà sở kiến cũng lược đồng, cho nên sanh ra tình bằng-hữu lạ. Người ngoài trông vào, ít ai rõ được căn-do nên cho hai tôi làm thói mà-mè kiêu-hãnh.

Một buổi chiều kia, hai anh em đến viếng ông cụ-phó Ngô-tá-Ch. Vốn họ Ngô này có một gái quốc-sắc thiên-hương, hoa-nương nguyệt-thọ, mặt như mùng nguyệt, môi tựa thoa son, thiệt là hoa ghen thua thắm, liễu hơn kém xanh. Nàng này cũng có tình cùng SĐ-LÈ, cho nên thường hay liết mặt đưa duyên, gái thuyê-quyên sánh cùng trai quân-tử. Tuy vậy mà...

Sông Tương một dải nông trường,
Đàn trống đầu nọ lên chơ cái kia,

chớ mấy rờng háy còn chưa phải nguyệt.

Buổi chiều ấy, chẳng hiểu cớ chi mà SĐ-LÈ có hơi biến sắc, ít mở miệng, nhiều ngo tai, hay kiếm mấy hóc tối ngồi than thở. Thiệt tôi lấy làm lạ hết sức. Đến chừng SĐ-LÈ nắm tay tôi mà kéo ra đường, tôi lại lấy làm lạ hơn nữa. Tôi mới hỏi rằng:

— Hiện-độ làm gì lạ vậy? Chuyện chi mà hơ-hải vậy em?

— Hiện-huynh háy đi ra ngoài đường với em. Em có việc bất bình, ở trong này bất tiện. Vì lại em muốn xin anh gỡ rối cho em, xin anh chớ từ.

Tôi cũng ưng chịu, song tôi lấy làm lạ quá. Chừng SĐ-LÈ mới nắm tay tôi đi luôn về nhà chàng. Nguyễn chàng muốn một cái phòng ở tại đường Bô-no, phòng ấy ở trên chót vót lầu, tầng thứ năm, bàn ghế lối thời một ít cái, nhưng mà chường dọn hằng-hỏi, xem ra chẳng khác khách phong-lưu đây nhà của bâu. Mỗi một món đều sắp ra đúng cách, cho nên đầu người cao-sang bực nào rành-rẻ bực nào cũng khó mà đời đi chỗ khác đặng coi cho lịch hơn nữa. Nhà chàng có chỉ cho tôi, một vài cái tủ bàn có chạm-trổ khéo-léo của cha mẹ qua đời để lại, ít tẩm mùng trường của Tàu, theo theo rờng phụng có kết vàng, và hai ba bức khuôn-biên thủy-mạt mà thời. Tôi bước vào thấy giữa nhà có để một cái bàn lớn, giữa bàn có một cái ghế rước khách, tôi bèn bước ngay lại ghé mà ngồi. Bạn tôi lại không chịu thấp đến đá hay là đến khi chỉ, chàng lại dụng đồ xưa, sấm một cái đèn đầu kiêu cũ, một lần đốt phải vận dây thừu, đây gió, kêu cạch-cạch muốn đứt tại. Yên sáng đèn ấy lu-lu lơ-lơ, làm cho ai trông vào, đều không mặc buồn riêng, cũng tru-tru diên ruột.

Khán-quan nghe tôi kể-lẽ các món, các đồ chắc sao cũng lấy làm lạ, chẳng biết vì sao mà tôi nhớ không sót một mảy-màng nào. Xin khán-quan háy nhìn-tâm, đọc cho hết truyện rồi mới rõ rằng, đầu cho người nào, cũng không thể quên đặng. SĐ-LÈ ngã dựa vào bàn, úp mặt vào tay giọt lụy không ngừng làm thỉnh lằng-lặng. Tôi thấy vậy, chẳng muốn làm rộn cho chàng, yêm liêm ngồi mà đợi.

Giây lâu, SĐ-LÈ ngược mặt lên, nước mắt đã ráo. Ngó tôi một lát rồi chàng đưa tay chỉ bốn phía mà nói với tôi rằng: Anh ơi! Anh nhìn xem của ấy, trong trí sao sao anh cũng tưởng rằng người ở chỗ này vui về chẳng cùng. Mà thiệt vậy, song khi xưa kia, chớ từ này về sau, em chẳng còn dành để mà làm gì, vậy th em xin hiến lại cho hiền-huynh để làm đầu-tích, thấy vật tốt thấy người. Còn phần em, em chẳng ở đây một giờ phút nào nữa được. Vui chi mà ở đây. Người tình của em chẳng còn đời gót đến đây nữa, mà đầu có lòng tưởng nghĩ trước sau rất khó cho hai đàng gặp-gỡ. Anh ơi!

Bây-giờ gương vô, người tan,
Kể làm sao xiết muốn vàng ai ẩn.
Thôi đã đến thế thì thôi, thả là em buông cương chỉ dậm họa may có người ngoài đi chẳng.

(Sau sẽ tiếp theo) NGUYỄN-NÁ-NHỆM.

Rượu Sâm-banh hiệu MARQUIS DE BERGEY là rượu nhứt hảo hạng.

Đáp bài Sắc hà hại tại Trong tờ Nam-Trung nhật-báo số 12

Đọc tờ Nam-Trung Nhật-báo số 12 thấy có ông Trần-dật-Dân đặt bài « Sắc hà hại tại » mà biện bác bài thi Sắc của tôi và ông Michel đã làm và ấn hành vào tờ N. C. M. Đ. đã mấy tháng nay, nên tôi lấy làm băn khoăn mà tỏ đôi lời trước là đáp từ công ông Trần-dật-Dân, sau cho chư vị khán-quan công luận.

Trần-tiên-sanh thiệt là đáng tài ba lợi lạc, đa văn quả kiến, lời luận biện rất nên tao nhã, lẽ thì tôi cũng nên lẳng lẳng mà nghe dạy, song còn nhiều chỗ ông bỏ qua, nên bắt đắc dĩ tôi mới hơ mồi biện bạch, đôi lời, cúi xin ông vui lòng xem xét.

Thưa ông, tôi mô dám khoe khoan

ràng thông thạo một đời mà chớ bài tựa sắc chi chớ. Song tôi làm bài trách Sắc ấy, không phải chớ Sắc, chẳng qua là tôi thấy và nghe nhiều ông hư nước hại nhà, hao tài táng mạng cũng về chữ Sắc. Quả thiệt như lời ông dạy Sắc là cái bâu của Hóa-công làm ra, tôi chẳng hề nghe, ai thấy Sắc tôi chẳng ham, chẳng mê, luận, mà háy rồ rồi thì có nhiều điều hại; Tôi xin nhắc sơ một hai tích ra đây cho ông coi; mà xét giùm thứ coi cái Sắc có độc hay không???

Xưa nhà Thương vua Trụ cũng vì sắc mà vong quốc tâng thân ấy có phải vì Sắc mà hại chăng? Nếu Vua Trụ mà chẳng mê Sắc, thì cơ nghiệp Thành-Thang có đâu mà tiêu điều như thế.

Ông nói rằng đứng làm trai trong đời là sáng chế vận mạng năng hành đạo đức, thì đầu cho Sắc nó có chi chi đi nữa lại sợ nó sao?

Vậy xin ông xét giùm coi như Vua Trụ đó là một vị thiên-tử thông minh anh dũng văn võ kim toàn, há chẳng năng hành đạo đức, chế vận mạng sao? Có lẽ ngài biết lắm chớ, mà đến lúc đắm mê Sắc giục rồi thì có kể chi là đạo đức, chi là vận mạng.

Còn nhà Chu-phủ-Ta cũng vậy-Thi mà mất nước, Xưa nay sử chép đã sơ sơ. Ấy đó, rồi đời là bực để vương, cũng vì Sắc mà tự mình, huống chi những bực thường-nhơn, xưa nay vẫn bị nó nhận chìm đã biết mấy?

Ta cũng nên lấy đó làm gương bớt ham mê sắc mới là khỏi hại cho.

Còn đời này cũng làm ông, chẳng lẽ hải danh tánh ra, cũng vì từ Sắc mà lụy thân, táng gia bại sản kể sau cho xiết.

Như thế ông có cho Sắc là độc chăng? Ông lại hỏi tôi vậy chớ vật chi quý báu trên thế-gian này mà chẳng hại đâu, tôi xin chỉ cho một hai vật báu thứ nhứt trong đời thiên-hạ thường dùng mỗi ngày mà chẳng hề hại ai? Là đạo-đức với nhơn-ngĩa ông có cho rằng quý báu chăng?? và nó có làm hại ai chăng?? nếu ông cho nó là quý báu mà háy làm hại người như Sắc vậy; thì thế-gian chắc là không còn chi nhân-đạo rồi đó ông.

Trần-tiên-Sanh ơi!! Theo tri tôi

tưởng thì ông vì lúc đương mền Sắc, nên mong tờ báo Nam-Trung mà tỏ ra cho l... châu biết rằng ông báo Sắc, chớ bài thi tôi làm trách Sắc ấy ấn hành vào tờ N. C. M. Đ. lúc ông Lương-khắc-Ninh còn lãnh bút tờ báo ấy, đến nay giao lại cho ông Nguyễn-chánh-Sát đã hơn nửa năm rồi; khá khen cho ông cũng dày công tìm tới lợm lặc đã mấy tháng nay, đặng mà biện bác bài thi tôi, và đặng dịp, mà tặng Sắc là chớ qui thích của ông, nghĩ cũng nực cười.

Nhơn bắt đi đa ngôn vì ích, vắng tảo đôi lời quê kệch, cúi xin ông Trần-dật-Dân, và chư khán-quan rộng lượng bao dung.
Đào-công-Vận

改良笑話 Cài lương tiêu quái

Nói láo tở

Có một thằng kia đi xứ xa, khi trở về nhà nói láo với vợ rằng: Cha chả! Tao đi chuyên này may quá, chớ không thì mười nó ăn thịt tao rồi. Con mẹ hỏi: « Minh đi tới đâu, mười gì mà dữ vậy? » Ông! tao đi cùng hết, bắt từ Saigon đi tới Nam-yang, trở xuống Châu-độc, qua Hà-tiên, lại Rạch-giá, quặt xuống Cà-mau, ra Hòn-Khoai rồi đi đường biển mà trở về đây, tình hết không đây nữa tháng. » — Minh đi ghe hay là tàu mà lạ vậy?

— Tao đi tàu đó mới mau như vậy đó.

—Ừ! còn mình nói mười gì ở đâu mà dữ vậy? — Ủy mẹ ơi! Lúc tao ở Châu-độc mà qua Hà-tiên, đi ngang xóm Bà-Bài, mười làm sao mà to quá, con nào con này dám bằng con gà. » — Cha chả! Mười gì lớn dữ vậy. » Hừ! vậy mà bao lớn, mười tại Gò-Quao cá, mới lớn nữa chớ, dám bằng con vịt vậy đó, vậy mà cũng còn chưa lớn mấy, mười Cà-mau kia, mới là thiệt lớn, tao coi con nào con này muốn to hơn con ngỗng nữa đó. » — Cha chả! vậy mà sao mình đại quá, không thèm bắt it con đằm về để ăn cho đỡ bữa. » — Ủy mẹ ơi! con này nói niết!! nó không ăn thịt mình là may, lại còn muốn ăn lại nó nữa à!

Vinh-an-há, DU-KHIÊN-TỔ

TÚY KIỀU GIẢI NGHĨA

« Phàm tiên (1) đã bèn tay phàm,
 « Thì vinh nhành quit (2) cho cam sự đời!
 « Dưới trún mây mặt làng chơi,
 « Chơi hoa đã để mây người biết hoa!
 « Nước vô-lự, máu móng-gà (3),
 « Mượn máu chiếu-tập (4) lại, là còn nguyên!
 « Mập-mờ đánh lộn con đen,
 « Bao nhiêu cũng bầy nhiều tiền mặt chi!
 « Mụ-già hoặc có đầu gì,
 « Liễu công mặt một buổi qui mà thôi.
 « Đền dây đường-sá xa xuôi,
 « Mà ta bắt động (5) nữa người sinh nghĩ ».

Tiểu thay một đóa Trà-mi (6),
 Con ong đã mờ đường đi lối về!
 Một cơn mưa gió nặng nề,
 Thương gì đền ngọc, tiếc gì đền hương!
 Đêm xuân một giấc mơ-màng,
 Đuộc-hoa để đó, mặc nàng nằm trơ.
 Nổi riêng tâm-tà (7) tuôn mưa,
 Phấn cam nổi khách, phấn nhớ nổi mình.

Người phàm tiên, đã bèn tay phàm của mình rồi, thì cũng nên vinh nhành-quit là của qui bầu cho cam với sự đời!
 Dưới trún mây, có mây mặt thao việc, làng chơi! Cũng thì chơi hoa mà có mây người biết cho rành hoa được!
 Cho nên kết cầu rồi mà lấy nước vô lự và máu móng gà rửa cửa mình đi, đừng mượn máu ấy chiếu tập lại, thì là còn nguyên chỗ gì!
 Dòng sự mập-mờ đánh lộn với con đen là vậy đó. Nghĩ lại cho bao nhiêu thì cũng bấy nhiêu tiền chứ có mất chi!
 Hoặc mụ già đó có đầu gì nữa, bắt quả mình liễu công mặt của mình một buổi qui mà thôi.
 Đền dây, đường-sá cũng là xa xuôi, nếu ta nói cười về làm thiệp mà ta bắt động, ác đền nữa người sanh nghĩ đi chăng-»
 Tiểu thay cho một đóa trà-mi, con ong đã mờ đường đi lối về thì còn chi là hoa nhụy!
 Gặp một cơn mưa gió nặng nề, nó có thương gì đền ngọc mà nó có tiếc gì đền hương!
 Rồi rồi nó đánh một giấc mơ-màng trọn đêm xuân, để đuộc hoa đó, bỏ mặc nàng nằm trơ đó.
 Kiểu nghĩ nổi riêng, nước mắt tâm-tà tuôn như mưa phấn thì cam giận nổi chú khách, phấn lại như nổi mình thất tiết.

NGHĨA XUÔI

Thuở nay ai dành cho cá vào lưới mà thoát ra khỏi lưới, chim về lồng để gì sẽ dâng mà cao bay, miệng ngon vậy để nằm trong tay, đại gì lại để cho qua cơ-hội. Xét kỹ lại, giữa cõi trần này, có được mấy tay thao việc, tay chơi hoa biết đời cho được người trình tiết, nhưng mà ít kẻ làng chơi mà rõ được sao rành thiệp, sao tăng không.
 Chẳng có chi khó, hoa đã phai, muốn sửa dưng để như chơi. Sớm nước vô lự

cho sẵn, kiếm máu móng-gà để đó, cuộc rưng-mây mưng rồi đem phụ-nhơn ra rửa, thì nó bớp lại, chẳng khác chi là của còn nguyên. Ai vạch là tìm sữa bầu rõ đều gian dối. Làm vậy cũng bấy nhiêu tiền mà không làm vậy cũng bấy nhiêu tiền, thì là làm, hơn là chẳng. Như rúi mụ già có hay biết, làm sự đi kiện, bắt quả thất công qui một buổi chứ lại gì bao nhiêu. Mà còn mình đền dây làm ra đại-sự, cười bôi rồi, nếu bắt-động người cũng sanh nghĩ chứ nào không. Thôi, bẻ gì thì

bẻ, mây thuở được miệng ngon kể bèn miệng-»

Thậm thay cho Kiều yếu-diệu như đóa trà-mi, phải một cuộc bướm ong, còn nói gì hoa đào nhụy kim!
 Còn chú Mã, chẳng khác nào lừa đồ gặp đầu, mặc sức đưa bơi cho phí tình cửa-hạn phùng cam vô. Vai cuộc phong-hoa rồi, Giám sanh năm xuống đó, đánh một giặc mê-màng.
 Tội nghiệp cho Kiều, ngồi một mình với đèn mà than phận tài duyên, đóng châu lá-chải! Sanh tôi ra là phận hương-nhan mà chỉ cho phải mang đầu như-nhuốt vậy nè! cha chả! Lại có một thứ người gì lờ-mững thất-phu, thêm thì đó lực hành hung, đã rồi lại nằm co mà ngáy.

DIỄN TÍCH

(1) Phàm-tiên là bực tiên — có chỗ đọc là Đào-tiên cũng hữu lý.
 (2) Vinh Nhành-quit. — Trong bài thơ « Cây quit » của ông Lương-Giang-Vân, có câu:
 « Phàn chi chiết phiêu-cán,
 « Cam chi nhược quỳnh-trương ».
 nghĩa là: Bẻ trái-quit trên nhành cao hơn hết mà ăn thì ngọt ngon như ruy-quỳnh-trương. Theo trong Kiều, ý nói của ngon đã vào tay sao còn không nằm, đầu cho phải leo lên nhành-quit gai góc cũng cam.
 (3) Sách Bíc-lý-chí có câu:
 « Thanh-lâu trung khách phiêu,
 « Hậu dụng lựu-bì thang,
 « Tỷ quá thộc Kê-quang,
 « Thủ đơn giả vi nguyên vật.
 Nghĩa là: Mấy là ở thanh lâu, thường hề khách đi rồi, dùng vô lựu sắc lấy nước rửa âm-môn cho sẵn lại, rồi lấy máu móng-gà thoa vào, để giữ màu còn nguyên.
 (4) Chiếu-tập. — Đáp lại, tóm lại.
 (5) Bắt-động. — Họ Mã nghĩ rằng mình ở xa đền cưới người làm thiệp. Nếu bắt động, nói đại về nhà chi chứ khỏi người sanh nghĩ mình gian-trá!
 (6) Trà-mi. — Bèn Tàu có thứ bông Trà-mi, xinh đẹp vô cùng mùi thơm bát ngát. Bông này mùa đông mới trổ, mà bẻ nở ra rồi thì hết qui, qui là lúc còn búp mà thôi. Nên Đường-thi có câu:
 Khai đóa Trà-mi hoa-sự liễu. Nghĩa: Đem

lóc hoa Trà-mi nở ra thì là mưng cuộc chơi hoa rồi. Lại có bài thơ hoa Trà-mi như vậy:

« Giá thượng Trà-mi nhứt đóa sương,
 « Nguyệt thiêm hoa xứ bảo dư-hương,
 « Mặt giao phong điệp táng lai khứ,
 « Nào sát xuân-hoa, thiếu nào trường ».

Diễn nôm:

Trên giá Trà-mi đóa ngậm sương,
 Dạ-thêm, xem nguyệt, hương dư-hương,
 Chớ cho ong bướm thường qua lại,
 Mà hại hoa tươi đất ruột gan!
 Tâm tá. — Là chả, chỉ nước mắt xuống,
 rờng-rờng, xuống như mưa, như rôi.
 (Sau sẽ tiếp theo).

TRƯƠNG-MINH-TRỊ.

廣探小說 Trình thám tiểu thuyết (Tiếp theo)

Lại-quân-Điền đọc thơ rồi, bèn suy nghĩ rằng: « Việc ở riêng này thì hôm nay ta vẫn có nghe Mai-Anh nói rồi, song ta tưởng là nghề đờn-bà con gái, bẻ có giận hơn nhau thì hay nói lầy, nên ta không lưu ý cho lắm, nay quả thiệt như vậy thì cũng là kỳ lắm chứ phải chơi gì: muốn đi hỏi cho rõ ràng, thì hôm nay nằng lại không chịu ra mắt. » Một mình suy tới nghĩ lui lầy lăm nóng nảy, kể lầy Hà-khiết-Hùng vừa về, song đi đường bị cầm phong sương, trong mình không được giải, cho nên Lại-quân-Điền cũng không nói vụ Vương-vinh-Tiền bị giết làm chi.

Sáng ra bữa sau trời còn sớm lắm, Lại-quân-Điền làm y theo lời Tiêu-quĩ Trình-thám đã dặn, liền kêu xe đi thẳng đến đường Thanh-lợi, vào nhà Cao-Thắng khách-nạp ngồi tại phòng Tân-văn mà xem các tờ nhật-báo. Trong giây phút quá có một người Ân-lê, ăn mặt theo cách Thân-sĩ, hướn hướn bước vào. Lại-quân-Điền nhìn kỹ lại thì là người uleh đã gặp tại ngã tư-bôn họ, một máy chẳng sai. Còn người kỳ cũng nhìn sáng Lại-quân-Điền. Lại-quân-Điền lại nghĩ thêm rằng: « Ta coi việc cũ chủ của người này

đây thiệt là người ờn-văn nho-nhã, không có một điểm nào là ác-nhơn, sao mà Tiêu-quĩ Trình-thám lại nghĩ cho va cũng lạ này! » Vừa muốn bước tới làm quen, bỗng trở chuyện mà độ nghe tình ý. Không dè người kỳ như nhớ lại việc chi nên quỳ quạ trở ra đi mất. Lại-quân-Điền day lại thì gặp một người quen bèn hỏi người ấy rằng: « Người Ân-lê mà ăn mặt theo cách Thân-sĩ mới vừa bước ra đó, anh có biết và là ai chăng? Người kỳ đáp rằng: « Biết thì tôi không biết, song mỗi bữa thường đến đây, nghe người ta nói và là người Ân-lê, tên là Nghiêm-thiên-Lý mới đến Mỹ-quốc ta đây cũng chẳng bao lâu, và cũng ít hay chơi với ai. »

(Sau sẽ tiếp theo)

NGUYỄN-CHÍNH-SĨ.
Diễn nôm

MÁY XOAY LÚA ra gạo trắng

Monsieur Nguyễn-thanh-Liêm có mua máy xay lớn nên muốn bán máy xay lúa nhỏ (xay ra gạo trắng) máy này chạy bằng đầu lừa rất thường rất phương tiện, mỗi người đều coi máy được, không cần chi người thạo máy móc cho lắm. Vậy máy ông trong Lục-châu có muốn dùng máy xay ấy xin mời đến nhà hay là viết thư mà thương nghị.

NGUYỄN-THANH-LIÊM.
ở An-hóa (Mytho)

Rượu Có-nhạc VIEILLE
EAU-DE-VIE DEJEAN là một thứ rượu rất có danh-tiếng hơn bốn chục năm nay.

DENTIFRICES THUỐC ĐÁNH RĂNG BÉNÉDICTINS DE SOULAC LÀM RẠ

Thuộc Bénédicins de Soulac (thuộc nước, thuộc sệt, thuộc bột, hay là xà-bông) là một thứ thuốc đánh răng, thần hiệu rất hợp với miệng người. Thuốc này làm cho răng được trắng trong, làm cho nướu tinh-khiết diệt cả loại vi-trùng sâu răng.

Hãy dùng một thứ thuốc Bénédicins là thuốc không độc thời, dùng dùng mà thuốc khác có độc được.
Thuộc Bénédicins của người Lang-chê ra mà các nước đều ưa dùng.

Thị phố

Travinh le 16 mai 1917.

Kính thăm anh chí vọn sự bình an, sau thăm giáo Bà cùng mây em mạnh giỏi, em thấy trong tờ Nông-cô ngày 10 này, tháng mai, trang số 15, có một bài thơ của ông Trần-đại-Đức, than về sự mưa số hoài mà không trúng, nên ngụ ý làm bài thi ấy nay em có họa vọn như sau này xin anh kiểm duyệt lại giùm như chẳng

có đầu chỉ sơ thất, xin anh đừng vào quê
báo chí cho vui.

Nay kính.

Tiêu muội, TÂN-KIM-TIẾN

Hoa vận

Mua số những làm trứng dặng nhỏ,
Tháng ngày bao quân thất công chờ;
Đặng không mạng vận do trời định,
Còn mất lễ thường mấy lúc trơ;
Đời đời tiên-tài như nháy mắt,
Xây vãn vì tự gió day cờ.
Già lòng chờ đợi cho lòng thổi;
Cả thuê gập thoi phỉ dạ mơ.

M^{re} TÂN-KIM-TIẾN

Hoa nguyên vận

Đánh số cầu may ít thuê nhỏ,
Phần thua đã thấy ượng công chờ.
Những mong đức có nên lòng chất,
Hay nói tài không phải mất trơ,
Đẹp chữ nhích qua nhích chẳng giống,
Quý lung coi lại tăng như cờ.
Muốn mau giàu lớn mau sao dặng,
Mạng lý vô thời chờ gặng mơ.

Sootrang, THỊ-THANH-LIÊN

Hưu họa

Cầu may một thuê có khi nhỏ,
Ao ước ngày đêm dạ lưỡng chờ.
Trông số ra coi mộng có trúng,
Đợi hoài chẳng thấy đặng nhích trơ.
Mặt buồn vô vô chờ cho mặng,
Mắt ngó lom lom đợi hết cờ.
Trời đã định phân do số mạng,
Thối rồi xi hụi chẳng còn mơ.

Hưu họa

Bạc muốn chẳng trúng hết trông nhỏ,
Tiếc bấy công ta lòng nhóng chờ,
Người gặp phước to lòng hơn hổ,
Kẻ không phần nhỏ hệ trơ trơ,
Trợn đời no đói tủy theo mạng,
Một lúc hư nên giống cuộc cờ.
Kính gởi râu mày xin sớm liệu,
Nông thương kỹ nghệ khá toan mơ.

Nữ-lưu, HỒ-SACH-LIÊN

ĐỀ THẠCH-DŨNG (Nông-cổ số 11)

Hoa nguyên vận

Cho hay tình thế chờ riêng yêu,
Ngày tháng Động-tiên thấy đẹp đều.

Chất ngắt đường trời xoi núi trở, (1)
Bịch bịch hang đất dội kinh reo; (2)
Phong quan rõ rõ kinh dinh lần.
Khi tượng gần gần sắc sảo nhiều;
Tính giấc an ban cười nhớ kẻ,
Trần-Đoan xưa thích có bấy nhiêu.

T. M. NGHI, PHOM-PENH

- (1) Đường lên trời
- (2) Hang xuống âm-phù bị bịch

Hưu họa nguyên vận

Hà-tiên mười cảnh núi này yêu,
Lâm kẻ mua vui Động đập đều;
Sớm tối Hang-Tiên rền tụng niệm,
Trưa chiều Ngọc-Điện vẫn chầu reo;
Lưu truyền trầm tịch xem khôn xiết,
Roi dấu ngàn xưa găm thật nhiều;
Đủ số chóng trời toan rước bạn,
Giải buồn lên đặng khoái tinh nhiều.

PHAN-CAO-LỢI PHOM-PENH

Nhân du thi

Đồng-bà dặm liễu lúc vừa chiều,
Bảy tám anh em trực Lái-Thiều.
Kẻ tính ra công, tìm sắc cáo,
Người toan rặng sức, xác ngư-thiều.

THŨ GIANG-HỒ

(Tích Giu-ly-oc du-ngoạn)

Xử Lý-ly-hu

HỒI THƯ NHƯT

(Tiếp theo)

Thời vận chẳng may, thân-chủ một
ngày một bớt. Mà lại tôi có tính khôn-
khái chẳng chịu thua-bay ai cả. Bình sao
nói vậy, đáng cho thuốc thì cho, đáng
mở xẻ thì mở, chớ chẳng chịu làm thói
s-dua như bọn thầy há-líp kia.

Người đời tính ưa chúng họ-dịch mình
cho nên thấy tôi cũng coi vậy ít ư, không
rước. Tôi thêm nghĩ rằng công lý khoan-
hay mà chịu nghĩa, nghĩ này làm không
được, thiếu chỉ nghĩ khác, há học thói
tôn-nhơn của họ người sao? Nghĩ như
vậy rồi tôi mới bằng tình sông vụ nhà
và vài người bạn thất, quyết liều thân

lưu-lạc, đạo cho khắp ngũ-hỗ mới thỏa
chí bình sanh ước nguyện.

Sắp đặt việc nhà an bài rồi tôi lãnh
làm chức thầy mở xẻ dưới chiếc tàu buôn
kia, rồi lần lần sang qua tàu khác. Trong
sáu năm mà tôi đạo khắp xứ Ấn-độ từ
Đông qua Tây, lập được sự sang cũng
bộn. Tôi lại ham đọc sách lắm, cho nên
mỗi khi tôi đi đâu đều có đem sách theo
luôn, nào cổ-lục, nào tân-thơ, thi-phó,
văn-chương đều có. Đi đến xứ nào lạ,
tôi hay kiếm mà học tiếng xứ ấy, tìm
mà hiểu phong-hóa xứ ấy. Cũng nhờ tôi
sân tr-ebrit thông minh, nên học rất dễ
mà mau thuộc nữa.

Nhưng mà rốt lại việc cũng không thành,
tôi tức mình thế quyết không thêm châu-
lưu mà chỉ nữa. Tẻ ra về ở nhà trọn ba
năm, nghĩ làm ăn không gọi chỉ rằng tĩa-
phát được, thân-chủ bơ-thờ, làm cho tôi
rối trí quá.

Ngày kia quan cai tù « Mai-huê-lực »
rủ tôi qua thuyền sang Nam-hải chơi,

lại hứa cho tôi nhiều việc thành lợi, tôi
liền ưng chịu. Kể tôi về sắp đặt nhà cửa,
xong-xuôi rồi tôi mới quay gỏi ra đi, lại
bên Bích-tôn xuống thuyền Trương bươm
quá hải. Ngày xuất hành là ngày mồng
bốn tháng năm, năm 1699. Lúc mới ra
khởi thì sóng lặng gió êm, biển bạt tâm
kinh làm cho tôi lấy làm đắc chí. Việc
rủ may trong nháy mắt, nghĩ mà kinh.
Lúc thuyền đi ngang qua Tây-thiên-trước,
thình-lình trời nổi một trận giông rất lớn,
thế người phải chịu trời, nên để cho
thuyền bè theo luồng gió. Tôi toan ra
thì thuyền ở xa mé lớn muốn dậm. Ôi!
Dưới thuyền cực khổ kẻ sao cho xiết.
Mười hai người bị dìm mà bỏ mình, kỷ
đư đều mò-mệt, kẻ đói, người đau, rên-
siết lấy làm thế thảm quá! Bước qua ngày
5 Novembre, nhằm mùa hạ nơi xứ ấy,
mặt trời bị sương-áng lu-lờ, ngó ra khơi
thấy mù-mù, mặt-mặt. Thuyền đương thả
trôi theo ngọn gió đưa, bỗng chút tài-
cộng hồ; « Bá háng ». Xem kỹ lại thì

Lời-ngoi trên mạch, vui hơn mấy.
Ngã ngón trong lăm, khoái biết nhiều,
Những mảng vui say, quên ác lạnh,
Đế-huê giả bạn ruột trăm chiu.

LÊ-NHƯT-TWANH (Thaoudamot)

Xin chớ ông họa chơi cho tiêu khiển.

Tôi độc Đức-nhơn tâm

(Atrocitès allemandes)

Trước tôi có mở một khoản « Anh-
hùng bốn-sắc » để biếm những tôn-tích
các đảng anh-hùng tuấn-kiệt bên phía
Đông-minh, vì nước liễu mình vào nơi
tứ-địa mà bấy còn Trương gan sắt đá.
Nhưng mà muốn kể cho đủ các vị công-
thần ấy, tôi tưởng một đời năm cũng
chưa hết. Vậy nay tôi xin mở một khoản
này để cho khoản trước đỡ sae lọc các
đều tàn-nhân độc-ác của Đức-tặc, gọi là
đem lòng trung-hậu của Đông-minh ra
phân đối cùng lòng bạo-ngược của Đức.
Dường ấy mới để cho khán-quan sô-sánh.

còn chừng vài thước nữa thì thuyền dặng
đá, nhưng mà giông mạnh quá đưa ngay
thuyền vào đó, hết sức bắt cạy mà không
ra nổi. Nạn đến bên lưng mạnh ai nấy
chạy. Tôi cùng năm người mở được tam-
bôn, thì thuyền đã sấn vào hòn đá nát
ngứa bên hông, chìm tuốt. Còn sáu anh
em tôi được thoát thân, công lưng bơi
riết. Bơi đi được chừng ba dặm đường,
tay chơn bãi-boãi, há ruột máu chèo, năm
dài thở giốc. Kể một lúc có một ngọn gió
bắc thổi đến lật áp xuống đi, tôi bắt tinh
non sự, tưởng đầu hôn đá về thủy-phủ.
Lúc bắt cặp tôi quơ tay, quơ chưa bậy
bạ chớ có biết gì mà lội, được nổi trên
mặt nước ấy may phước ông bà để lại
nên sóng và gió hiệp nhau mà đưa tôi vô
bờ. Vừa hước lên trên đất, lòng mừng
khấp khởi, song mệt đã hết hơi, tôi ngồi
mà thở giốc.

Ấy là:

Tưởng là mình phải nước trời.
Hay đầu mình dặng còn ngồi Dương-gian.

VÀ CƠ THO TỬ HÌNH

Ngày 19 octobre 1914, quân Đức đánh
lấy được làng Hahit-de-Vormont. Quân
hinh của Đức để cho quân lính thông-
thả, cho nên kẻ đến đặng nó cũng
rảo khắp xóm làng mà cướp phá theo
thời giả-mang. Bởi ấy, có một tốp quân
Đức vào nhà Lành-vân-Hên (Lingenheld),
thấy trưởng-nam trong nhà trẻ ba mươi
sáu tuổi, có đeo Hông-thập-tự bài,
bèn áp bắt rồi kéo dẫn ra đường bôn
thác. Đoàn trở lại bắt cha, ông này lối
70 tuổi. Lão-bà thấy tình hình đường
ấy, oán-kinh, kiếm đường tẩu thoát. Ai
dè chạy ra ngoài đường vấp nhâm thấy
con té lạng củ xuống đất. Quân bạo-ác
Đức dẫn người cha vừa ra đến đó, thấy
con còn cục-cục, bèn chớ đầu lửa mà đốt
lên cho lão bà oán-hận oán-via, tình
mẫu tử nóng lòng, song chỉ có than
trời nhâm mắt mà chịu thôi. Đổ rồi, quân
giả-mang kéo ông giả ra xử tử.

Cũng trong một lúc ấy, một tốp quân
Đức khác vào nhà ông Đê-han (Dehan)
mà gõ cửa. Mẹ vợ Đê-han nghe, lật-dật
chạy ra, chưa kịp mở cửa đã bị quân
ngịch bôn té nhào. Con nguy-cấp Đê-

han vừa chạy tới, bà giả mới la rằng:
« Mẹ bị đạn rồi con ơi! Khiến mẹ ra sau
vườn cho mẹ nằm. » Vợ chồng Đê-han
khôn-bà giả ra vườn để nằm xông-xả,
lấy khăn đắp tử-tế rồi cùng nhau đi
tìm chỗ nằm đặng tránh đạn của quân
Đức nhơn bản vào như mưa bắt. Giây lâu
ngồi bà giả tác hơi, vợ Đê-han chỗi dậy,
còn rên lại lấy khăn đắp mặt bà giả.
Đang lại hụi đó, thình lình quân nghịch
đến vào bắt Đê-han để n đi bán, và giả
Đê-han đi đến chỗ kia thấy có hơn
30 người cũng bị bắt trời đổ đó, lại nghe
một viên quan Đức truyền lịnh rằng:
« Bầy bản hết thầy cho tao, bắt kỳ đôn-
bà con nít! Thứ quân ấy không sống
mà làm gì. »

Nội một ngày mà quân tàn-bạo giết
gần 50 mạng vô-cang, thử xem lòng độc-
ác là dường nào?

(Sau sẽ tiếp theo)

NINI.

Hết là một tàn-tội, tôi rất biêt hết
sống thì đời nào không biết, mà tôi tưởng
chắc không còn. Chứng ấy đau cũng là
tâm giốc cho tôi. Tôi đi lần lần đến kiếm
một cái nhà xa tá-tức, chẳng dè đi một
budi đường mà không thấy chi cả, nhà
cũng không, tâm dặng người cũng không.
Nhâm tiết hạ khi trời nóng-nực, phần thì
đổi bụng, phần mệt hết hơi, lại thêm lúc
còn ở dưới thuyền tôi có nắm hết một
ly rượu, nên cặp mắt mở không ra. Tôi
bèn nằm chui xuống đất, đánh một gất
cho tôi sáng hết. Chứng thứ dậy, tôi
muốn cựa mình mà không được, tay chơn
đầu cổ gì đều bị cột ghịch xuống đó, không
cựa quậy gì được, chỉ sờn liết mắt trông
trời mà thôi.

Ấy là:

Tình lân giắt mạng huỳnh-lương dậy.
Không mặc nợ người chúng cột tay.

Lại thăm, mặt trời càng ngày càng cao
yến sáng càng ngày càng chói, nắng dọi
vào mặt tôi một cách khó chịu vô cùng.

Phúc đầu nghe động gần bên tôi, tôi
muốn dậy lại coi mà mắt giãy xiêng cứng
ngắc. Một lúc, nghe động trên chưa trái
tôi dượng như một vật gì bắt từ dưới
chơn mà bỏ lên tới ngực tôi. Tôi rặng
hết sức ngó xuống thì thấy một thứ người
lạ-lùng, đầu mình không đầy một tấc, tay
cằm cung, lưng dài tên. Sau lưng người
đi tưởng ấy lại có một bọn hơn bốn chục
cậu, cũng nhỏ xiêu vậy. Tôi thất kinh la
lớn lên làm cho cả bọn họ giật mình chạy
trốn, đờn thì té giập đầu, đờn thì gãy
tay gãy cẳng. Tuy vậy, mà một lúc, bọn ấy
cũng kéo nhau lại nữa, có một cậu dạn,
leo lên tới mặt tôi nhìn một hồi, lấy lam
lạ, la rằng: « Hé-hy-na Đê-qu-lo. » Bọn kia
cũng bắt chước rập nhau la lên như vậy.
Tôi nằm trơ-trơ đó, ngờ-ngáo không biết
chúng nó nói tiếng nước nào, mà la lên
làm chi vậy.

(Sau sẽ tiếp theo)

THÂN-PHÁT-VÂN.

HÔTEL DE FRANCE
NAM-VIỆT KHÁCH-LẦU
 157, Rue Catinat, SAIGON

Lầu nay ai ai cũng biết chỗ nhà **Hôtel de France** là một cái lầu ba tầng cao lớn ngay ngã, nay cải hiệu lại là **Nam-Việt Khách-Lầu** có 63 cái phòng rộng lớn sạch sẽ mát mẻ vô cùng, để cho lục-châu chư-quân-tử nghỉ ngơi trong khi chờ đợi phải đến Saigon. Phòng thì phân làm hai hạng: Hạng nhứt và hạng nhì. Lại có sân phòng riêng rộng rãi, để cho vị nào có đam vớ con theo đồng, ở chung một phòng cho thuận tiện. Hoặc có muốn giải lao, thì có sẵn các thứ rượu tây ngọt ngon tiêu bở. Bằng muốn dùng cơm hoặc Tây hoặc Nam, thì bữa-hiệu cũng sẵn lòng tiếp đãi.

Phòng cho mượn ngày thì từ 1 \$ 00 đến 1 \$ 50. Nếu vị nào muốn mượn tháng, thì từ 15 \$ 00 đến 20 \$ 00.

Cái xin chờ ông chiều cổ, đến nghỉ thì một phen, chắc sao chứ ông cũng vui lòng toại chí.

OVERLAND-LOCATION-GARAGE
SAMY RAMA

Hàng xe hơi cho mượn ở tại đường **Cây-mai** số nhà 48 CHOLON

Nay tôi có lập một hàng xe hơi kiểu Hué-kỳ, hiệu **Overland** thiết mới tinh hảo, sạch sẽ và tốt lắm, để dùng mà nhân du rất đẹp. Lục-châu chư-quân-tử có dịp ghé lên đến Saigon và Cholon, nếu muốn thuê lương gia súc phong-cảnh, chẳng luận đi gần hay xa mà muốn mượn xe hơi, thì xin hãy đến hàng tôi mà thương nghị, tôi cho mượn giá rẻ vô cùng. Liệt vị sáu trường tình tới, thì tôi cũng vui lòng tiếp đãi.

SAMY RAMA chủ-khải.

Dô-trach-Sanh, Dai-du'oc-phòng
 7, Quai de Minh-hương-7 CHOLON

Tiệm bán chế thuốc theo cách Langm. có trữ đủ các thứ thuốc danh tiếng bên phương Tây và Trung-quốc, chẳng thiếu món chi, nay bán hiệu mới chế một thứ thuốc này, theo theo ngọt dịu, bình nó chữa trị cả-na, đứng trong hộp theo kiểu sau đây, để trừ các chứng bệnh ho, đau bụng và siết, uống nó thì ngủ ngon, thật là một thứ thuốc trị đấm bụng nhứt, chẳng luận lớn nhỏ, đều dùng được cả. Xin quý vị có mua thì phải coi cho kỹ, kẻo lầm để giá.

PNOM-PENH BAZAR
TRƯỜNG-XUÂN

Tại xứ ta, người Tàu và Âu-độ chẳng phải bán rong những hàng hóa nước họ đem qua, phần nhiều mua của các hãng tại Saigon. Đây hơn hiệu để tìm đến gốc cội (chánh các nhà công nghệ) hàng ngoại-quốc mà ở lại cho họ, kẻo để chín năm trời. Nên kính tỏ cho chư vị rõ: ai muốn sí vật chi, hay mua một ít món hàng kiểu như vật mới chế (art. nouveautés) đem về bán thử coi, rồi sau

sẽ mua nhiều, thì bốn hiệu cũng tính giá sẽ gửi contre remboursement cho.

Ngôi viết « Sans rivale » bình giống thứ **Sergent-Major**, mỗi hộp 144 ngòi - 12 hộp 6 \$ 70 - 144 hộp 77 \$ 00.

Crème đánh giầy đen và vàng, 12 hộp nhỏ, 0 \$ 43 - 12 hộp lớn 0 \$ 75 Sách mới « Tinh-Hải-Nhứt-Trích » (chuyên đời nay) trọn bộ 2 cuốn mỗi cuốn 0 \$ 30.

Ngôi viết « Sergent-Major » mỗi hộp 100 ngòi, 12 hộp 6 \$ 60.

Lý-nữ-Du, 24-25, Quai Piquet, Phnôm-Penh.

GIÁ 0 \$ 40
ĐỒNG ÂM TỰ VỊ

Có phụ thêm những chữ không phải đồng âm mà khó viết

DICTIONNAIRE DES HOMONYMES ANNAMITES
 Accompagné d'un appendice comprenant tous les mots difficiles à écrire
 PAR **Nguyễn-văn-Mai**
 Professeur d'Annamite au Collège Chasseloup-Laubat
 Membre du Comité de Perfectionnement de l'Enseignement indigène en Cochinchine.

Trong sách này có đủ những chữ khó viết, hoặc chữ Đồng Âm cũng chữ không nhằm Đồng Âm, mà phải viết hỏi hay là ngã, hoặc viết đ hay g ở trước, e hay là t có g hay là không g ở sau.

Nhơn có lời châu thị của quan Đốc-học chánh, ngày 31 Aout 1916, dạy rằng: « Đem các khoa thi tới đây, thì trong những bài học về tiếng Annam quan giám khảo chằm về hết sự nghiêm. Vậy nên tôi ngụ ý dọn đầu này, ngõ hầu giúp các trò viết chữ quốc-ngữ cho đúng theo Tự điển Génibrel và Paulus Cua. Hễ có nghi ngại chữ nào, lợi quyền này ra mà coi, thì viết không sai.

Bán tại tiệm Quỳnh-Nữ, 30, rue Amiral Courbet (Chợ Bến-thành mới) và các nhà in và bán sách Annam tại Saigon.

NHỊ-THIÊN-ĐƯƠNG

PHARMACIE ASIATIQUE
 38, Rue de Canton. - Cholon
 Tiệm chính ở tại Quảng-đông, ông Lương-y Vi-Tế-Sanh chế ra.

Sưu-Độc-Linh-Dược
 (THUỐC TRỊ BỆNH TIÊM-LA)

Bệnh Hoa-liêu là một mũi giặc lớn trong đời văn-minh thế-giới, hề mang lấy nó, ăn chẳng biết ngon, ngủ không yên giấc, ấy là một giống bệnh rất thâm, rất độc, cho nhân-quần xã-hội. Bởi vậy cho nên từ xưa đến nay những anh-hùng hào-khết, có nhiều người vì nó mà phải bỏ mình cũng tuyệt giống, hoặc đi truỵ lạc lại cho vợ con, ấy cũng đều tại dùng lầm phương thuốc.

Chớ như tiệm 'ôi đây, từ ra làm thuốc đến nay, vẫn trị các bệnh Hoa-liêu cũng đã nhiều, ễ khần trong thế-giới, chớ nếu mỗi thấy động nhứt cái môi miệng mà nghiệm ra, vì có nhiều thầy trị bệnh Hoa-liêu thì hay dùng những vị Bì-đậu-sương mà xử cho mạnh, hoặc dùng vị Thủy-ngân mà đắng xuống, như vậy thì chẳng những à hại thân mà lại không còn sanh con nữa động, át phải tuyệt giống tuyệt nòi, cái sự hại ấy rất to. Vì chẳng hề cái độc mà nó vào mình, thì nó cứ vào theo mấy nơi mạch máu, chớ không phải là ở hoài một chỗ, nếu xử như vậy mà xử ra mấy nơi mạch máu trong cả châu-thân đắng sao? Bất quá là lúc cái nhiệt độc nó đương hành mà cho xử ra, hoặc cho nó hạ xuống, động mà làm cho bệnh giảm xấp thời đó mà thôi, chớ nói lãnh chớ độc ấy hay là mạnh trong mình một cái tháng thì là làm te làm đó.

Bởi tôi xét rõ các cơ ấy, nên phải tìm các phương hay và hiệp với Lương-y đặng nghiên cứu các chứng bệnh ấy mà chế thuốc này ra đây, để mà cứu người và giúp đời, và lại tánh thuốc cũng là hòa-bình, không ngun cũng không xó lắm, bình nộng thì mỗi ngày xử hai lần, còn bệnh nhẹ thì mỗi ngày xử một lần, không đau bụng, cũng như thể người mạnh lại đưa vào các nơi mạch máu mà đuổi các chứng độc, hoặc theo mồ hôi, hoặc theo đường tiêu-tiến, hay là hơi thở mà ra. Dầu cho người không phải bệnh Hoa-liêu mà uống nó, thì nó cũng làm cho huyết dịch sạch sẽ, ăn được nhứt, ngủ yên giấc và sữa điện-mạo sáng láng, tinh-thần khỏe khoắn

Chữ trị các chứng bởi bệnh Hoa-liêu kể ra sau này:

Phong thấp đau xương,	Bán thân bất toại,
Tim-la lý lồi,	Đương-mai mọc mọc,
Bau bệnh hội-xoài,	Ung thư nhọt ghê,
Huyết khô huyết độc,	Lát voi lát đống tiền,
Ghê độc lỵ lỵ,	Vô danh thủng độc,
Hạch nổi chỗ độc.	Các chứng độc ngoài da.

Như ai có bị mấy chứng bệnh này thì xin đừng có tiết tiền, hãy mua mà uống, vì thuốc này trừ dứt nọc chẳng còn tái đi tái lại nữa. Cách dùng: Mỗi bữa sớm mai uống thuốc nước một muỗng, và tối trước khi ngủ một muỗng. Còn thuốc hườn, uống mỗi lần ba hườn sau khi ăn cơm trưa và tối, phải tâm mỗi ngày một lần và phải cứ ăn đồ chua, đồ sống sít.

Mỗi lít thuốc nước và thuốc hườn là..... 3 \$ 00

TRƯỜNG
NGUYỄN-XÍCH-HỒNG

Kể từ 1er Août 1917
 TIỀN TRƯỞNG SẼ TÍNH NHƯ SAU ĐÂY:
 Học chín tháng rưỡi
 Ăn, học, ngủ, giặt ủi, thuốc men chút đính, sách trường phát, trả mỗi tháng:
 Lớp bảy (lớp tập đọc)..... 15 \$ 00
 Lớp sáu..... 15 \$ 50
 Lớp năm..... 16 \$ 00
 Lớp tư..... 16 \$ 50
 Lớp ba..... 17 \$ 00
 Lớp nhì (hai lớp)..... 18 \$ 00
 Lớp nhứt (Bảng cấp Tốt-nghiệp) 18 \$ 00

HỌC NGOÀI
 Nghĩa là ăn cơm ngoài, ở ngoài, tới giờ về học, hết giờ về, sách phải mua.
 Lớp bảy (lớp tập đọc)..... 2 \$ 50
 Lớp sáu..... 3 \$ 00
 Lớp năm..... 3 \$ 50
 Lớp tư..... 4 \$ 00
 Lớp ba..... 5 \$ 50
 Lớp nhì (hai lớp)..... 7 \$ 00
 Lớp nhứt (Bảng cấp Tốt-nghiệp) 7 \$ 00
 Nota: Học ăn một buổi cơm trưa thì thêm 5 \$ 00 và tiền học y theo trên đây.

SÁCH GIA PHO
 (Livret de Famille)
 Bề biên chép tên ông bà cha mẹ, vợ con v.v. các đầu quan hệ trong gia đạo 30 trường, giấy thượng hạng, bìa dày, có nhiều đều rất hữu ích nên biết.
 Giá bán lẻ..... 0 \$ 40
 Ở xa mua gửi recommandée 0 \$ 50
 Mua bán lại (ấy là mua ít)..... 0 \$ 32
 Còn mua nhiều cho 30%.
 Mỗi nhà nên mua 1 cuốn
 bán tại tiệm **QUANG-HUY**,
 54, rue Viénot-Saigon
 chủ-khải

Tiệm thợ bạc

TRẦN-THÀNH-KIỆT DIT BA-CÁCH
ở 741 đường Thủy-Bình, số 192
(102, Rue des Marins, Cholon)

Kính thưa quý ông quý bà kính rồ: Nguyễn
tôi đến là thợ bạc tại đường Thủy-bình, số nhà
372, đã hơn 10 năm, nhờ sự quý ông quý bà
cấp. Nay tôi dời xuống gần ga xe lửa lớn cũng
đường Thủy-bình, số nhà 192, mở ra rộng rãi và
sạch-sẻ, tôi lại chế ra những đồ nữ-trang bằng
đồng và bằng vàng nhiều kiểu, nhiều cách mới
đồng theo kiểu Langsa, khác lạ và đẹp. Vậy quý
ông quý bà có đi đến tiệm đường, xin ghé lại tiệm
tôi mà chơi, trước là giúp cuộc công-nghệ trong
tôi là thợ bạc thu-hộ mở mang, sau nữa giúp
tôi là học đồng-bang cuộc kinh-dinh cho mới
thành tựu.

Nay kính

TRẦN-THÀNH-KIỆT DIT BA-CÁCH.
Bijoutier. — Chợ-lớn.

QUỖNH-MỸ

NGUYỄN-NGỌC-CU
Số 20, đường Amiral-Courbet
(CHỢ BẾN THÀNH MỚI SAIGON)

Gạo, than, củi, nước-mắm, tằm, cốm,
trà-đỏ, trà-đỏ, thuốc hút cùng các vật
dùng khác.

Nước mắm Phú-quốc ngon thượng hạng

Tiệm này bán ròng-nước-mắm ở tỉnh
Biach-thuận; không bán nước-mắm làm
tại đây. Mua vật chi, hoặc sai đến hàng
phố, gói giấy, thì có kẻ đem đến nhà
chúng sai. Nay tôi lại có dọn chỗ ăn chỗ
ngủ sạch sẽ tử tế. Muốn dùng cơm từ
bữa ăn, hay là muốn dùng cơm thông
cũng được. Lại có chỗ nghỉ ngơi thông
thả xin quý ông ghé chơi một phen thì
biết.

怡 A-KONG 生

Tiệm may ở tại đường Dupuyré, số 87
SAIGON.

Tiệm tôi lập ra đã 45 năm rồi, ở ông
già tôi lập đến nay, tôi thế cho ông già
tôi, may đủ các thứ quần áo theo kiểu
Langsa và kiểu Hồng-Mao, toét nỉ hoặc
vải bố Tây đủ các thứ. May đã mau mà
giá lại rẻ hơn các tiệm khác. Xin quý
ông hãy đến tiệm tôi, đặt thử và mướn,
thì tôi cũng sẵn lòng tiếp đãi. —

A-KONG kính cáo.

Tiệm khắc con dấu

Kính trình chư vị tôi có lập tiệm khắc
con dấu đồng và mũ thưng (timbre cuivre
et caoutchouc) bằng đồng, chạm mộ bia đá
chạm thạch đẽ uế (pierres tombales) lại
cổ loại lịch chọn dung đủ kiểu vân vân.
Chư vị muốn dùng kiểu nào xin gửi
tờ cho tôi thì tôi sẽ hết lòng làm cho
vừa ý và tính giá thiệt rẻ, tôi rất đội ơn
vô cùng.

Vente d'articles du Tonkin

Có bán các thứ hàng bán, lụa-xuyến,
thêu, lình, hàng-sơ, lụa-tơ, đồ đồng,
đồ thau, vân vân.

NGUYỄN-CHI-HOÀ
GRAVEUR

47, Rue Amiral-Dupuyré. — Saigon

TIỆM
Trương-văn-Hanh
SADEC

Có bán xe máy mới và đủ đồ phụ tùng
xe máy và sửa xe. Lính thấp mướn đèn
khí đá (carbure) theo cuộc quan, hôn,
tan, lễ, kỳ-yên, Tân-gia, hạ-thọ.

Khăn đen bằng nhiều tây tốt thượng
hạng, bán mới và bán lẻ yỏ ruột xe máy
hiệu Michelin.

Quý khách ở xa muốn mua đồ phụ
tùng xe máy, xin gửi thư cho tôi, tôi
sẵn lòng kỹ lưỡng gửi contre rembour-
sement nghĩa là đồng bạc tại nhà thờ
mã lãnh đồ.

Hoặc muốn biết giá đồ trước khi mua
thì tôi sẵn lòng cho giá đồ phụ tùng in
sẵn bằng chữ quốc-ngữ Prix-courant.

TRƯƠNG-VĂN-HANH,
cửa khải.

Thời-sự cảm-nang

Cuốn sách hiệu là « Thời-sự cảm-nang »
của quan huyện Nguyễn-văn-Cửa đã in
rồi, sách rất hữu ích, nếu người đến
đang được. Lục-châu chư quân-tử, vị
nào muốn mua, xin gửi thư cho M. Ng-
văn-Cửa, rue Viénot, 52, Saigon (Halles-
centrales), giá mỗi cuốn bán tại Saigon
là 2. \$ 50, còn gửi đi xa thì là 2. \$ 70
tính về tiền sở phí gửi theo nhà thơ vì
cuốn sách lý đầy lăm, nặng cân, nên gửi
phải tốn nhiều tiền.

Có gửi bán tại tiệm:

MM. BỒI-QUANG-NHO ở Bentré,
TRẦN-VĂN-TUYẾN ở Vinhlong,
mấy tiệm sách ở Saigon đều có bán.
N. C. M. Đ.

CAFÉ RESTAURANT
45, rue Amiral Courbet
SAIGON

Kính cùng chư quý ông qui thấy động
rồ:

Nay tôi mới lập một quán cơm Tây tại
đường Amiral Courbet số 45 Saigon
ngang nhà Kuách-sặng Nam-đông-Hương,
có đủ đồ ăn và bánh mứt cùng đồ điểm
tâm ngon đều đủ. Cúi xin chư ông, có
đi đâu tiện đường, ghé quán tôi chơi, tôi
sẽ làm cho vui lòng đẹp ý chư ông.

SAU HOAN; cửa khải

Lời rao

GRANDE BIJOUTERIE CENTRALE

Tiệm thợ bạc
Nguyễn-văn-Giáo
hiệu THI-THỢ

Tiệm tôi khi trước ở đường Lefebvre,
Số 80, đã 20 năm, nay dời về đường
Schroeder, số 13, tại chợ mới Saigon.
Có bán đồ nữ-trang đủ kiểu theo siếm
thời, dùng về đám cưới đám hỏi rất đẹp
Đồ làm đã khéo, mà giá lại rẻ.

Một việc đáng khen

Bây lâu nay thợ bạc ta chỉ có lập lò,
rồi v.1 đến mướn làm chi thì làm này vậy
thôi, chớ chưa thấy ai bày tiệm bán đồ
nữ-trang như mấy tiệm của khách Kiêu-
cư vậy. Mà từ ngày M. Bảy Khỏe là người
rất có khí đởm, đứng khởi đoan ra mà
lập một tiệm bán đồ nữ-trang rất lớn,
lại thêm đồ làm khéo lạ theo kiểu cách
đương thời mà đưa tranh mỗi 'lợi' với
khách Kiêu-cư, nhờ đó mà ngày nay người
Annam ta thấy việc làm phải, nên cũng

đưa nhau, lập tiệm nữ-trang tại Saigon
và Cholon hơn 9, 10; tiệm, trong Lục-
châu cũng được bộn rồ. Tôi như thấy
vậy thiệt có ý máng thăm cho đồng-bang
ta, nay coi thế đã môn môn tân bộ ít
nhiều, lại cũng khen cho M. Bảy Khỏe có
chí mở đàng, cho đồng-bang ta bước tới.

C. B.

Lời rao

Kính cùng tôn bằng quan khách được
hay: Nhà nghề hiệu DƯƠNG-HIỆP-VĨNH-
PHÁT, ở đường AMIRAL COURBET, môn
bài 53, Saigon, phòng vệ sạch sẽ tinh
sạch, đồ rộng rãi mát mẻ, mà giá tiền rẻ
bền; lại gần ga chính Saigon, rất tiện
bè cho quan khách tới lui, xin rộng lòng
thi ân một chuyến thì sẽ rõ trong tiệm
chúng tôi lẽ biến kinh tế là thế nào.

ANTOINE BÀU cửa khải.
N° 53, Amiral Courbet.

TIỆM HOÀ CHƠN DUNG
VÀ KHÁCH CON DẤU

MỸ KỸ

Ở đường Turc số 16,

NGANG NHÀ HÀNG MOTTET SAIGON

Kính cáo cùng quý khách động hay tại
tiệm tôi có làm má đá bằng đá cẩm thạch
đá xanh Tonkin có đủ các thứ kiểu.

Có khắc con dấu bằng đồng, mũ thun
bằng cây, chạm bản đồng cùng hoa điều
thảo mộc theo lá nhân hiệu vân vân...
Mộ bia chạm bản đá cẩm thạch.
Có thợ họa chọn dung nhảm hình
người mà vẽ bằng dầu sơn vẽ bố, nước
thuốc, mực Tàu, viết chỉ than, họa biển
lên, và tranh họa sơn thủy.

Articles du Tonkin et chaussures en tous
genres. TRƯƠNG-NGỌC-GIU cửa khải.

E. POURTOU

Đường Amiral-Dupuyré, số 33 đến 39
SAIGON

Bán rượu chất đò, trắng hiệu Mécas, hiệu
Bardoux, hiệu Bergerac, hiệu Frossardais,
hiệu St-Huilion, hiệu Beaujolais, và hiệu
Bourgogne.

Có phải gửi về rình chừng có rình không có
pho rượu thanh, ai muốn tranh bán không số, vì
rượu thì ai giá lại về.

BÓN HIỆU SAI TRẮC ĐƠN ĐƠN NẾP

Bón hiệu có làm từ gạo nếp với các chất trước
làm rượu có tiếng tại Mỹ-Đức, và bây giờ
vườn có danh ở Mỹ-Đức. Kinh Pô-lô
Goudron Robert khai vì tiêu số danh và đẹp
theo pháp vệ sinh hơn hết.

Rượu Sam-hanh, rượu hạt chi đen-tranh, rượu
chất, thượng mỹ tiêu hiệu Bourgogne, hiệu
Bourgogne và rượu ăn bữa rồi chớ quên.

TRONG LỤC CHÂU AI NƯỚC NÀO BIẾT NỮ CÁO
SANG CHỮ MUA RAU CHỢ MỚI SAIGON

NAM-HÔNG-PHÁT

KHÁCH SANG

ở đường Boulevard Bonnard, số 106
ngang Gare xe lửa nhỏ Saigon-Gare,
lại chợ mới Saigon.

Bán rượu tây và sửa xe máy, dầu mazout và
dầu alcool.

Có cho mượn phòng ngủ sạch sẽ rộng mát,
giá rẻ.

Quý-quan, Quý-khách ở xa muốn mua bất cứ
vật chi thì tôi mua giảm, niệm kỹ lưỡng gửi
tới chỗ ở nhà ông.

ĐƯỜNG-SUI-KI.

Nghĩa-hòa-Nguyên

Tiệm may ở tại đường Turc, số 20
ngang nhà hàng Mottet, Saigon.

Tiệm tôi lập ra đã hơn mười năm rồi, may
đủ các thứ quần áo theo kiểu Tây, hoặc nỉ hoặc
vải bố Tây đủ thứ. May đã mau mà giá lại rẻ.
Xin-chư Quý-ông hãy đến tiệm tôi, thì tôi cũng
sẵn lòng tiếp đãi tử tế.

PHƯƠNG-DỊCH cửa cáo.

VUA LỚN TRỪ ĐỒ VẬT THỰC

KHÔNG NGƯỜI XE Môtô NÊN HOTTET và các-ty

H. BLANC và HAUFF

Đường CAYNAT, SAIGON

Rượu nho đỏ và trắng (thùng và ra ve)

Nước PERRIER

Như Soda, mua nguyên thùng và ve, ve lớn, ve phân nửa và ve góc tư.

Sữa hiện CON GẤU

Sữa tươi tốt như mới sữa ra SỮA ĐẶC NGỌT CONDENSÉ

Sữa đặc không đường condensé

Giày hút thuốc hiệu CHAUVE-SOURIS

Máy viết chữ hiệu UNDEKFOU, viết rõ ràng hơn.

Bijouterie Saigonnaise

Tiệm MINH-THÀNH HÒA bán đồ nữ-trang 23, Rue Schroeder, 23 - Saigon

Kính, lời chào lục-châu như quý-khách đặng rõ: Nay tôi có mở một tiệm bán đồ nữ-trang theo kiểu kim-thời, rất nên xinh đẹp, ở tại chợ Saigon đường Schroeder số 23. Khi trước tôi có lập tiệm bán đồ nữ-trang ở Chợ-rớn, đường Thủy-bình (Rue des Marins) số 184, tại danh là hàng

cháo-mít, nếu tôi thường kêu gọi quý-có va dặng đồ nhẹ nhàn và đẹp-mỹ. Từ khi tôi mở 3 căn tiệm lý đến nay cũng nhờ ơn quý-bà chiểu độ cho người đồng-hưng nên việc, tôi rất cảm ơn, ngày nay mà trong lục-châu hiệp-hàng, lập tiệm bán đồ nữ-trang như tôi thì tôi lấy làm vui mừng cho các ông và cầu xin cho các ông cho mua thành tựu.

Nay kính,

Huân-vấn-Lạc đi Hứa-Khôn.

Ông Lê-văn-Võ

Là Lương-y cựu của Nhà-nước, học tại Hàng-lâm-y-viện bên tây (Alger) đã có coi cái nhà thương bên tây và Annam đặng 35 năm: Trị đứ chứng bệnh trong nước Nam. Ai muốn uống thuốc xin tới tại nhà ở Dakao, đường Paul-Bert số 43 ngang rạp hát của ông Đốc-phủ-Kiệt.

NHÀ IN VÀ NHÀ BÁN SÁCH J. VIỆT

59, rue d'Ormay. - Saigon

Nhà in này lập ra đã hơn 10 năm rồi, in đủ các thứ các kiểu, có nhà in để tại kho sách Nhà-nước và các Sở Tham-biên. Có đóng bìa sách đủ kiểu, rất khéo rất đẹp. Có in đủ các thứ thiệp quùa hôn tang tế, nhiều kiểu nhiều màu hoa hoẻ ruy rẻ, mạ vàng cũng đẹp. Vay xin Lục-châu như quân-tử, có cần dùng viết chỉ, hãy đến tiệm tôi, tôi sẽ làm mau mà tính giá lại rẻ. Tiệm tôi cũng có bán đủ Thơ, Tướng, Truyện, Sách.

LỜI RAO CÁN KIẾP

Luôn dịp tôi kính cho Lục-châu như quân-tử, như tôi thấy đương thời buổi này mấy nơi rầy bải xa chôn thì thành, ít có thầy thuốc hay, cho nên có nhiều khi người ta rồi bị bệnh gấp ngặt, không biết thấy đâu mà rước cho kịp, phải bị hiểm nghèo. Nay có ông Nguyễn-Tân-Hưng người mà làm ra một cuốn sách hiệu là: KINH-NHẬP-LƯU-SHANG-SHANG, NƠI-KHOA-CẤP-CỨU, có phụ thêm nhiều bài thuốc nam, cứu cấp rất thần hiệu, để giúp đỡ bạn trong cơn nguy cấp.

Vậy xin liệt-vị hảo tâm mua lấy để dành, hoặc trong xóm có ai rồi bị bệnh hiểm nghèo, coi theo đó mà cứu người, ỷ cũng là một đức đại hiếu tâm đức.

Định giá mỗi cuốn là..... 0\$50 Lục-châu quan số, như vị nào muốn mua xin có gửi thơ cho nhà in tôi, hoặc là: J. Việt, rue d'Ormay, Saigon.

J. VIỆT chào kính,

ÍCH-NGUỒN-ĐƯƠNG LÃO DƯỢC PHÒNG Ở ĐƯỜNG AMIRAL ROZE, SỐ 55, TẠI CHỢ CŨ SAIGON

房藥老堂元益

散安平應萬 VẠN ỨNG BÌNH AN TẮNG (THUỐC ĐI CHỮA)

Phẩm này người lúc bình sanh ai lại khi đau, chẳng bệnh này thì chóng kia. đều có thuốc trị theo mỗi chứng bệnh thì là đó, bằng dùng thuốc một phương mà trị trăm chứng thì rất khó, và thành xưa truyền bảo việc thuốc lại cho đời sau thì rất vi nano cũng thiệt hay, nên người sau noi mà bắt chước cũng nên mẩu nhiệm cũng thiệt ít có. Nay bản-đường có chế phương thuốc là những của tiên nhân đã ra công tâm thì mà hiệp một phương thuốc rất hay như hàng để lưu truyền lâu đời thiên hạ khắp dồng đều rõ là phương thuốc thần hiệu, thuốc đã hóa hườn không nóng không mát, mới thuốc thơm tho dễ uống, để trị các chứng bệnh rầy đến thình linh rất nên hiệu nghiệm; đơn ông đơn bà hoặc con nít cũng là đơn bà có thái cũng dùng được cả, bằng người không bệnh dùng thuốc này cũng rất có ích lợi là nó làm cho tiêu hoá mau đói, thêm sức mạnh cho vị vị ngọt ăn, ngon ngủ, lại cũng trừ được các chứng bệnh vật trong mình nữa, ví như chỉ như mà không chứng dục sấp đặt vật dặng hay trao dài vậy, nếu dùng thuốc này tự nhiên thân thể sẽ khỏe, tạng phủ điều hoà, tiểu công hiệu hàng nhất-chẳng có thuốc nào bì kịp, hoặc dùng để dành trong nhà khi gặp kẻ làm bệnh nguy cấp cho mà làm thuốc cũng là thầy thần lúc đi đường cũng là vật báu kia.

Trị những chứng: Như mùa bị ốm: Thương thổ thương hàn. Nóng lạnh nhất đầu, so hơi sinh bụng. Tích nhiệt bên hông. Nghèo hơi chói nước. Uỵ uỵ không không. Ngực đau là nữa. Con nít kinh phong. Dục gôn là chí. Ăn uống không tiêu. Liều đơn đơn, đại đơn ngạt hơi. Ruột đau

thực chất, nóng lạnh không chừng. Đau hông tức ngực. Dịch khí thiên thời. Ban của ban châu. Phát dục sát rừng, công đầu số mĩ. Các chứng mới sanh. Liều đơn đơn, đại đơn ngạt hơi. Ruột đau

丸咳止肺潤 NHUẬN PHẾ CHỈ KHẢI HOÀN (THUỐC HỒI)

Phẩm này ông của người đời đó nơi có phổi làm ra hơi thở mà vận động từ chi, lưu thông mạch lạc, nếu hơi thở động mạnh thì mạch ngưng vãng vàng, bằng hơi thở yếu ớt thì mạch mệt, đơn như một mà làm ra ho hen, nổi sởi, bởi vậy hơi thở của người cũng như hơi sương gió chu trời, nếu cả ngày mà hết hơi sương gió thì thủy muốn vật bé nhỏ có cây vãng đi, còn người ta cái phổi bình an thì hơi thở tự nhiên thông suốt, châu thần thơ thời tự nhiên mạch mẽ, bằng cái phi sanh bệnh thì xảy ra đường họ làm cho từ chi bằng rừng, vận động tinh thần, cho nên chứng ho là một chứng hiểm nghèo cho người ta hoặc nư thổi tức, ho hen, nổi sởi, hoặc bởi tích nhiệt đặng, hoặc bởi cảm phong, hoặc bởi cảm ẩm, hoặc bởi cảm hàn, hoặc bởi cảm nhiệt, hoặc bởi cảm tà, hoặc bởi cảm độc, hoặc bởi cảm khí, hoặc bởi cảm tinh, hoặc bởi cảm huyết, hoặc bởi cảm thần, hoặc bởi cảm khí, hoặc bởi cảm huyết, hoặc bởi cảm thần, hoặc bởi cảm khí, hoặc bởi cảm huyết, hoặc bởi cảm thần.

Giá bán một hoàn 0\$15. Một hộp 10 hoàn 1\$40.

CÁO BẠCH

Nay xin tôi để khai sáng từ năm 1868 đến nay, chuyên chế rỗng các thứ thuốc hay thần hiệu, đều có dặng cổ nhân HỒ-DƯƠNG-TRUNG làm tin, có ghi bên trong các sách Nam-ky, xin chú qu-ly có dặng phải nhìn cho kỹ, ít khi làm đồ giả-mạo, còn như chủ-vị ở xa chợ nhàn chế không có, mà muốn dùng thuốc của tôi, hoặc mua về bán, xin viết thơ cho tiệm tôi rõ, thì tôi sẽ gửi thuốc lập tức, mà gửi con-vai nư-nư-nư-nư, nghĩa là đơn tiền đến nhà thơ mà lập thuốc, còn đi mua thơ như vậy: Ich-Nguồn-Đương, rue Amiral Roze, số 55, Saigon. Văn tôi hàng giá một lòng chắt chắt (Tiền thuốc nhà lập tức).

丸柳花製精 TINH CHẾ HOA LIÊU HOÀN (Thuốc tiêu các giồng độc)

Bằng tưởng lẽ quá vui thì sanh buồn nên người hay ham vui xảy bị chứng sang độc là một chứng rất hiểm nghèo hoặc như nhiệt độc mà sanh, nhiều khi dùng không nhằm thuốc, thì đau đi đau lại hoai, vui một chút mà chịu nhọc cả đời, khổ cho tuyệt độc phải trừ cặng, vì như đơn cây phải giắt gốc, nếu HỒ-DƯƠNG-ĐƯỜNG chế phương thuốc tiêu độc, chẳng luận lần mau, hoặc mới phát, cả mình một mực, hoặc nơi dưng vật mọc mọc dài gât, xương cốt mỗi nó, châu thần bải hoai, lột da tay, da chân, các chứng về sang độc, dùng đơn thuốc này tức thì hết lại trừ tuyệt nọc độc, khô: đau đ. đau lại nữa, và sức lực trở nên mạnh mẽ như thường, thiệt là thần hiệu hơn các thứ thuốc sang độc khác, lại dặng thuốc này sau khỏi lo hổ tuyệt tự. Cách dặng có chỉ rõ trong toa mỗi ve thuốc, giá là 0\$80 (thuốc này bị thay).

丸聖至藤消 TIÊU BANG CHỈ THÁNH HOÀN (Thuốc bang)

Phẩm trị bệnh mà không thông, có mộng dỏi lợi mà hại người, còn thuốc không hay mà bán cũng là đầu gỏi người. Bởi vậy HỒ-DƯƠNG-ĐƯỜNG nghĩ một lòng trước làm có ích cho người, tự nhiên sẽ lợi cho mình, nên gia tâm hiệp chế phương thuốc Chí-Thánh này thiệt là thần hiệu, tính thuốc vốn thiệt hóa buồn, khắp các nơi để có dặng thường lâu rồi, thiệt là hay, để trị những bệnh đau trái, các thứ ban, hoặc ghẻ chốc bỏi ghẻ nhiệt mà sanh, cũng là ban lỵ nhập tâm làm ra nước, khát nước, tâm thần bực rất tích nhiệt khí ngưng hỏa vọng nhất đầu, đau bụng no hơi sinh bụng, kiệt máu, lưu dài gât, tai đau, các chứng đều dùng thuốc này rất nên thần hiệu chẳng những có bệnh mà thôi, nếu không bệnh mà dùng thường thuốc này thì hay giải nhiệt, giải khát, trừ tà khí, và thông đường đại tiểu tiện, thuốc này giở rỏ, nên các nơi dặng rầy xa chợ nên mua để phòng trong nhà, cũng nên đi đường xa làm theo lưng gói con nguy cấp thình linh mau dặng, cũng là làm thuốc thiệt là hóa lý trên đời. Cách dặng thuốc này có chỉ rõ trong toa, mỗi hoàn 0\$15, mười hoàn 1\$40 (thuốc này bị thay).